

Naročnina mesečno
25 Din, za izo-
zmetstvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
izozmetstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek račun: Lju-
bljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Zagreb št. 7563,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava, Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

POZDRAVLJEN, VLADAR

1888

1930

Bodi udano pozdravljen, vladar!
Rojstnega dne Ti zasvetil je žar.
Misli hitijo iz nočnih temin,
v težke se čase Ti vrača spomin! ...
Izmučena vojska koraka
čez strme, ledene goré,
nobeden junak ne zaplaka,
a muka teži mu srce:
čez divja gorovja
gre proč iz domovja,
presilen sovrag ga podi.
Mar ženo naj teši?
Ne, — se b e naj reši
in svoje junaske pesti,
da nekdanj nasilnike tuje
odbije in kriode maščuje.
Srcé je bolno, ali žive oči
goré in upirajo v lepše se dni,
ki m o r a j o priti po urah bridkosti
za vse, ki so željni svobóde, prostósti!
In prišel je čas
za vas in za nas,
ki plašili so nas sovražni napali,
da nove smo, hujše se sužnosti bali.
Končan je bil boj in zazóril je dan,

ki vsak ga že leta je čakal željan.
Pripeljal po borbi kroavi
k svobódi si čete in k slavi.
In danes upiramo vate oči
srce pa še bolj nam gori in plamtí,
o sreči svobóde nam sanja
in polno je pričakovanja.
da Tooja dobrota in Tooja modróst
popelje nas v dan, ki žari mu prostósti!
Iz Toojega rojstnega dneva blesteča,
za narode Tooje naj dvigne se sreča!
Svobóda, ki Tooj jo pribóril je meč,
od nas se nikoli ne loči naj več!
Ti čuvaj nad njo, nad najdražjo svetlinjo,
edino, ki oso nam pričara blaginjo.
Ti oitez junaški nikoli ne daj,
da stopil sovražnik v svobóde bi raj,
da ozel bi nam, kar priborili,
kar tuji otehi smo sili! ...
Bodi udano pozdravljen, vladar!
Rojstnega dneva Ti zarja smelijo se.
Daj, da pozábimo žalostne čase!
S Toojim naj dnevom zasije nam žar,
naj se razlije čez vso domovino.
srečno, pokojno, svobódno, edíno!

Franjo Neubauer

Zunanji minister dr. Marinkovič o organizaciji Balkana

Jugoslavija želi zblížanja med balkanskimi državami, toda noče
tega plačati s koncesijami

Belgrad, 16. dec. 1. Zunanji minister dr. Voja Marinkovič se je z brzovlakom vrnil iz Aten. Ob 11 je sprejel v svojem kabinetu zastopnike domačega in tujega časopisja in jim dal izjavo, ki je v bistvu enaka izjavi, ki jo je dal že v Atenah.

Ko je minister končal svojo izjavo, so mu časnikarji postavili razna vprašanja. Na vprašanje, kaj misli o sovjetskih listih, ki pišejo, da bodo Sovjeti prisiljeni, da se branijo z vojno, je minister odgovoril: »Kaj se oni brigajo za svet! Naj gledajo, kako bodo uredili razmere doma.«

»Gospod minister,« so ga vprašali, »Sovjeti napovedujejo vojno.« Odgovoril jim je: »Kakšno vojno? Oni napovedujejo vojno morda zato, ker bi jo želeli v položaju, v katerem se nahajajo. To je morda zanje edini izhod iz položaja. Na žalost mislim, da se nihče ne bo našel, ki bi jim storil to uslugo.«

Na vprašanje, ali obstoji bojazen v zvezi z vestjo o prijateljski pogodbi med Grčijo in Turčijo, ki se je dozdnevno izvršila po posredovanju Italije, je dejal: »Tega ne vem. Če tudi bi bila kaka intervencija, vsekakor se je treba tej intervenciji zahvaliti. Če je bila kaka intervencija, ne vidim nobene bojazni, ker je šlo za dobro stvar.«

Na vprašanje o vzhodnem bloku je dejal: »To se v časopisju stalno ponavlja, toda nisem mo-

gel uvideti, da-li se ustvarja kak blok. Ugotovil sem, da tega nista uvidela niti Venizelos niti Mihalokopulos. Če tudi bi Grčija delala na kakem bloku, ne dela bloka radi igranja, nego da se doseže gotov cilj. Kaj bi dosegla Grčija v takem bloku? Sicer sta mi Venizelos in Mihalokopulos tudi formalno izjavila, da ona niti na kak blok niti na kako fronto ne mislita. Sicer pa je to popolnoma razumljivo. Časopisje nima rado onega, kar se dogaja, marveč predvsem tisto, kar se bo dogajalo. Na žalost zunanji ministri vloga proroka ne igrajo.«

Glede panbalkanske unije je dejal: »Ni nobena milost, če se nam ponuja, da naj vstopimo v panbalkansko unijo. Če je ona v interesu vseh balkanskih držav, bo do tega prišlo in se bo tudi izvršila. Če pa ni v interesu vseh držav na Balkanu in če se zanjo ne zanima kaka država na Balkanu, potem do panbalkanske unije ne bo prišlo. Kljub temu, da Jugoslavija želi zblížanje med balkanskimi državami, nima nobenega razloga, da bi to pričala z nekako koncesijo katerekoli vrste. Manjšinsko vprašanje je urejeno. O tem obstojajo konvencije. Zblížanje na Balkanu je slieno ideji Panevrope. Izvršitev ene ali druge unije bi bilo zelo ovirano, če bi nekdo mislil iz tega kovati zase dobiček.«

Fašistične manifestacije po Krasu

Trst, 16. t. m. V Postojni so se zbrali 14. t. m. kraški fašisti, katere je bil sklical fašistični tajnik tržaške pokrajne dr. Perusino. »Piccolo« piše, da je bil namen tega sestanka, da kraško drugojezično prebivalstvo pokaže, da se ne da uplaviti od temnih zarot in navodil. »Mi nimamo nobenega opravka s temi ljudmi,« tako zahteva kraško ljudstvo, obsojajoč zarotnike. Nadalje pravi »Piccolo«, da Kraševci vroče prosijo uniform za svoje otroke, za »Balile« in za Piccole Italiane. Nekaj teh uniformiranih otrok je prišlo tudi pozdravit fašističnega tajnika. Ni želja po novi obleki, ki narekuje starišem njihovo prošnjo, pravi tržaški list, ampak želja, da bi vsaka rodilnica uživala čast, da njeni otroci smejo nositi to uniformo.

Listi podčrtavajo posebno sprejem, ki ga je priredila dr. Perusinu skupina obmejnih milicnikov v Selnah, ki so zagotovili, da smatrajo svojo težko službo za največjo čast. Milicniki so seveda vsi Italijani.

V Košani je pričakovalo tajnika 96 Balil in 130 malih »italijank«. V imenu prebivalstva je govoril znani centurio Grazioli. Perusino je opominjal starše, naj svoje otroke mirno zapuajo učiteljstvu.

V Sv. Petru na Krasu je dr. Perusino obljubil, da se bodo regulacijska in mešaricijska dela v dolini Pivke nadaljevala v Prestranku so sprejeli tajnika fašisti.

V Postojni se je vršil v prostorih Fascia zbor, na katerem so bili navzoči fašisti, lokalna oblast in veliko število šolskih otrok. Tajnik je v svojem govoru pohvalil delovanje postojnskega fašizma, ki ima zaslugi za znižanje najemnin in za znižanje cen živilom. Postojna je dobila nov vodovod, potem društveni dom Balile, novo ljudsko šolo v Skočjanu in mestni trotoar. Vse te stvari so stale okoli tri milijone lir. Tajnik je svaril pred krivimi preroki.

V Hrenovicah so prebivalci na povelje fašistov na čast dr. Perusinu razsvetlili svoje hiše.

Kaj se godi v Španiji?

Nasprotnoče si vesti — Revolucionarji zavzeli radio-postajo in od tam širili vesti — Poveljnik revolucionarjev Franco pobegnil na Portugalsko

Madrid, 16. decembra. AA. Vesti o uporih si nasprotujejo ena drugi in je nemogoče njihovo resničnost kontrolirati. Upri so se častniki in letalci letališča v Quatrovenii s komandantom Francom vred. Vlada je poslala nad letališče letala iz Madrida, toda ta so bila sprejeta s strelji iz topov. Po poslednjih vesteh so komandant Franco in ostali častniki pobegnili z letali. Nezadovoljni oficirji so se polastili vozil in so zavzeli radiopostajo. Oddod so vsemu svetu razglasili, da je bila v Španiji proglašena republika.

Madrid, 16. dec. kk. Tri letala madridskih vstašev so s svojimi voditeljema, majorjem Francom in generalom Queipo Llano ob 18 prišla na letališče pri Lisbonu. Portugalske oblasti so jih aretirale in jih ne bodo izročile.

Madrid, 16. dec. kk. Iz vladnih krogov se javlja: Vojno stanje je bilo v Madridu proglašeno ob 13. Niti prej niti pozneje ni prišlo do nemirov ali stavk. Dogodki pri madridskih vstaških letalcih so se vrstili tako: Ob 8 zjutraj se je večina letalskih častnikov izjavila za vstajo. Poslali so več letal nad Madrid, ki so metala na mesto letake, ki so pa imeli popolnoma napačno vsebino. Zagroženo bombardiranje madridskih vojašnic bi a. pr. ne bilo mogoče, ker vstaški letalci niso imeli prav nobenih ali pa prav malo bomb. Vlada je takoj poslala svoje čete proti upornikom. Najprej je streljala infanterija v poslopja letališča, nato pa je topništvo oddalo na letališče 103 streljiv. Ob 12.15 so vstaši razobesili belo zastavo. V tem trenutku je pristal s svojem letalom major Franco, nakar je zopet zasedel letalo skupno z mehanikom Rada, ki ga je svojočasno spremljal na poletu v Južno Ameriko. Z drugim letalom pa sta zbežala druga dva voditelja general Queipo Llano in stotnik Rezac. Na letališče so vdrle vladne čete in ujele mnogo upornikov. Popoldne so vladna letala nad Madridom metala na mesto patriotske oklice vojakom in delavcem. Načrt upornikov se je žalostno izjalovil. Očividno so mislili, da bodo s vojimi letaki pridobili zase vsaj en del madridskega vojaštva. V Madridu je bilo zvečer popolnoma normalno in mirno življenje.

Madrid, 16. decembra. Rk. Vlada je izdala noto o dogodkih v San Sebastianu. V ponedeljek ob 6.30 je prišlo pred vladno poslopje več delavcev, oboroženih z revolverji, ki so ustrelili dva stražnika, pet pa so jih ranili. Ranjenih je bilo tudi več napadalec. Pri napadu na vojašnico v Santandru sta bila ubita dva napadalec. Noto izjavlja, da je bil ves pokret čisto komunističen.

Madrid, 16. decembra. kk. Noč od ponedeljke na torek je bila v Madridu popolnoma mirna. Notranje mesto so stražile močne čete policije in konjeništa, v predmestjih pa so bili razdeljeni oddelki strojnih pušk in močni oddelki infanterije. Vojno sodišče je že otvorilo razpravo proti uporniškim letalcem, katerih voditelji pa so vsi ušli. Na današnji dan napovedana generalna stavka se ni začela, ker je zanjo glasoval samo ekstremni radikalni del delavcev. Položaj v Madridu je danes popolnoma normalen, samo brzovjavne in telefonske zveze s provinco in inozemstvom še niso vpostavljene. Brzovjave in brezžične vesti so pod cenzuro.

Lisbona, 16. decembra. kk. Španski uporniški letalci, ki so zbežali na Portugalsko, so bili po odredbi vlade internirani v vojaški šoli v Mafri, 35 km od Lisbone. Po izjavi teh letalcev je bil njihov pokret republikanskega značaja in bi imel izbruhniti v ponedeljek istovrstno na raznih krajih Španije. Kljub temu dogovoru je pet letalcev z madridskega letališča startalo predčasno, ker so upali, da bodo njihovi letaki povzročili izbruh splošne generalne stavke in da se bo del madridskih čet priključil vstajem. To pa se ni zgodilo. Ko so vladne čete začele bombardirati madridsko letališče, so vsi voditelji zbežali na Portugalsko, ker so gladko pristali. Letalci, ki so prispeli na Portugalsko, so izjavili, da je imel njihov pokret namen, ustvariti svobodo in novo ustavo. Na vprašanje nekoga časnikarja, ali so hoteli vpeljati republikanske ustave, je odgovoril major Franco: »Sploh kakšno ustavo, ki bi pomagala priti Španiji do sapa. General Llano je izjavil, da je neuspeh kriv stotnik Galán, ki je predčasno pozvil ljudi na vstajo, in sicer tri dni pred določenim časom, tako da je vlada lahko pravečasno odredila svoje grotnike.«

London, 16. decembra. kk. Španska vlada je z ozirom na notranji položaj poklicala mnogo čet iz Maroka. V Algeiras je dospelo večeraj 9000 mož španskih legij in civilne garde, ki so bili takoj poslani dalje v Madrid.

Pariz, 16. dec. AA. Telefonske in brzovjavne zveze s Španijo so popolnoma prekinjene. Danes zjutraj so španske oblasti celo ustavile poštni in osebni promet na meji. Razen uradnih vesti in poročil, ki jih prinašajo begunci, se ne ve nič. Španski republikanski krogi v Parizu ripisujejo veliko važnost vestem, da je v Španiji položaj zelo resen in da so se uprli razni oddelki vojaštva. Uporniki so porušili železniško zvezo med Malago in Madridom ter tako onemogočili prevažanje vladnih čet.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma oblačno in megleno. Verjetnost padavin. Trenutek, ko bo najhujše nastopil mraz, še ni gotov.

Austrija se vrača v ravnotežje

Važne izjave novega zveznega kanclerja dr. Enderja in zunanjega ministra dr. Schobra — Služimo resnici in pravici

Dunaj, 16. dec. (Hrv. v. Slov.) Včeraj sta dva najvažnejša člana nove avstrijske vlade podala zelo važne izjave o bodoči politiki avstrijske republike. Po divjem od strasti zastupljenem volivnem boju, po večtedenskem barantanju s političnimi načeli, je zelo prijetno slišati iz ust poštenjaka, kakor je novi zvezni kancler, da se hoče Avstrija zopet zbrati, pozabiti na razdrtje prešlih tednov in se znova vključiti kot pridna sodelavica med ostale države v Evropi. Avstriji pripada posebna vloga, pravi dr. Ender. Majhna je sicer, a ker leži v osrčju od gospodarske krize oslabilene Evrope, je njena vloga velika in presegla državne meje. Najprvo pa se bodo morali Avstriji znati sami, stisniti skupaj, dobiti zaupanje drug v drugega in v državo. Avstrija je nadalje navezana mnogo na inozemstvo. Ona prodaja v inozemstvo in od tam kupuje svoj živež. Mi smo majhen narod in naša želja je, da se gospodarske zveze ne otežujejo, ampak da se kolikor mogoče razširijo. Gospodarska rešitev Evrope je mogoča le, če se bo posrečilo razširiti in poglobiti gospodarske zveze, razširiti tudi gospodarske enote ter kolikor mogoče vpeljati svobodno gospodarsko občevarje med narodi vsega sveta. Druga poglavitna zamisel, ki bo vodila njegovo vlado, je neprestano pošteno in tiho stremenje za mirom in za medsebojno pomočjo, brez katerih dobrin se noben narod ne bo mogel izvilci iz sedanjih kalamiš. Služimo resnici in pravici.

Inozemski novinarji, katerim je bila ta izjava

namenjena, smatrajo, da je zvezni kancler nameraval s tem znova in oficijelno potrditi dvoje: da se Avstrija ne bo udeleževala nobenih političnih grupacij držav, nadalje pa, da je pripravljena sodelovati v smislu gospodarskih konferenc v Belgradu in na Sinaji, ki predvidevajo gospodarsko zvezo med poljedelskimi vzhodnimi državami ter med Avstrijo, Čehoslovasko in Nemčijo kot industrijskimi državami. Ako so to res nove smernice vlade, potem obstaja upanje, da bo polagoma Avstrija postala konstruktiven sodelovnik pri gospodarski reorganizaciji srednje in vzhodne Evrope.

Po telefonskih poročilih iz Münchena sodeči, je tudi zunanji minister dr. Schober v svojem govoru, ki ga je imel v bavarski prestolici, naglasil približno iste točke. Uvodoma je posvetil Schober nekaj misli hajmverovski skupini ter rekel, da v zdravi državi ni potreba nikakih izrednih obrambnih sredstev. Normalna sredstva morajo zadostovati za vzdrževanje reda in za spoštovanje zakonov. Zato se bo Avstrija morala iznebiti vseh pokretov, ki so si sami dali nalogo, da branijo državo. Tega ni treba. Država se bo sama branila, ali pa propadla.

V nadaljnjem govoru se je dotaknil odnosov med Nemčijo in Avstrijo. On je že v Parizu natančno definiral svojo politiko v tem vprašanju. Mi smo en narod v dveh državah. Mi hočemo ostati oboje. Mi se ne bomo družili z nikomer v zunanje-političnem smislu, če bi bila Nemčija iz

zveze izključena. Zato bi želel, da bi tudi Nemčija ti dve načeli sprejela in dejansko izvajala. Veliki in mali brat morata popolnoma enakopravna hoditi isto pot. Naša politika je torej jasna. Vsak, kdor nas spravlja v kakšne fantastične državne zveze, ne govori resnice. Mi se vsake zveze bojimo, ker vemo, da bomo samo kot nevtralna in neodvisna država koristili sebi, nemškemu narodu v celoti in evropskemu miru. Pač pa moramo biti seveda pripravljeni sodelovati na gospodarskih tleh in sicer z vsemi, ki nam bodo prinesli toliko dobre volje nasproti, kolikor je imamo mi. Avstrija mora prodajati na zunaj, da more živeti. Pripravljena je kupovati tam, kjer se ji bodo nudile gospodarske ugodnosti.

Tudi ta izjava bo izzvala mnogo komentarjev, ker je naslov, kamor je namenjena, vendarle pregleden. Ako pride iz ust dr. Schoberja, katerega politična potovanja po Evropi so bila preveč podobna onim njegovega kolege iz Budimpešte, potem zadobijo še večjo veljavo, ker vsaj nekoliko demantirajo ideje, ki jih je zastopal v preteklosti. Oslobojitev iz italijanskega omrežja je rešitev za Avstrijo. Sodelovanje pri gospodarskem bloku v srednji Evropi pa njen poklic in njena nujnost.

(Ker manjkajo točnejša poročila o navedenih dveh govorih, jih »Slovenec« priobčuje z vsemi rezervami. — Op. ur.)

Gospodarska zborovanja v Zagrebu

Belgrad, 16. decembra. I. Danes sta se vršili dve važni gospodarski seji: I. Vinska sekcija privilegirane delniške družbe za izvoz je imela sejo glede izvoza vina. Sprejeti so bili posebni sklepi o ozirom na poslednje znižanje trošarine od 1 Din na 80 par. Finančni minister je sprejel posebno deputacijo, ki ga je naprosila, da se to znižanje nanaša tudi na zaključene in plačane kupčije. Iz dravske banovine je bil navzoč član glavnega odbora Robert Košar. II. V trgovinski zbornici je bil letni občni zbor Glavne zveze vinogradnikov in sadjarjev kraljevine Jugoslavije, ki je razpravljala o novi vinski trošarini in o proračunu za leto 1931 ter o drugih tekočih zadevah. Sprejeti so bili razni predlogi, ki so jih stavili slovenski vinogradniki in ki se bodo predložili merodajnim činiteljem v odločitve.

Novi rudarski zakon

Belgrad, 16. decembra. I. Novi rudarski zakon, ki se nahaja pred zakonodajnim svetom, bo v kratkem prišel na dnevni red. S tem zakonom se urejujejo rudarski odnosi in pravice do koncesij. Uvaja se večja državna kontrola, tako da se ne bo moglo dogajati, da se ponekod iz tega delajo spekulacije. Posebej se urejajo odnosi med državo in zasebnimi rudniki glede dela in konkurence. Država daje velike koncesije zasebnim rudnikom, da bi se rudarstvo v naši državi čim bolj uredilo. Vprašanju bratovskih ekkladac se je posvetila največja pozornost.

Neresnične vesti

Belgrad, 16. dec. AA. V vasi Nerodinu je bil o priliki uradovanja laže ranen orožnik Ivan Novakov od kmela Save Ivančica. Ta dogodek je Transatlantik-radio opisal preko dunajskih listov »Tag« in »Extrablatt« tendenciozno, kot da je šlo za vstajo kmetov v več jugoslovanskih vseh proti oblastom radi iztirjevanja davkov. V Nerodinu in Kovačici, da je bilo ubitih več kmetov, orožnikov in 4 davčni uradniki. To vest so prevzeli francoski listi in angleški »Express Telegraph«.

S strani ministrstva za notranje zadeve in ministrstva financ smo pooblašteni, to vest kategorično demantirati, ker v nobeni vasi niti na teritoriji kraljevine Jugoslavije ni doždal prišlo do odpora o priliki plačevanja davkov, ker so davčna bremena jako zmerna in se plačevanje vsi brez prisilnih sredstev. Tako n. pr. letos ni niti pol % celokupnih plačanih davkov, ki bi bili izterani ekssekutivnim putem.

Zato vlada tukaj veliko začudenje nad širjenjem takih alarmantnih in neresničnih vesti. (Centralni presbiri).

Davek na samce

Belgrad, 16. dec. m. Nj. V. kralj je podpisal na predlog finančnega ministra zakon, ki velja za mesta in večja selišča, s katerim se uvaja davek na samce od 30 do 60 leta. Samci od 30 do 35 leta plačajo 50% doklade na zemljinu, dohodnino, ali na plačo, samci od 35 do 40 leta 40% od 40 do 60 leta 10 odst. Davek se plača od taintjem, dalje ga plačajo rentniki, ločenci, razvedenci in vdovci brez otrok. Davka se oproščajo tuji podaniki, vojaki in duhovniki.

Nove izvozne tarife

Belgrad, 16. decembra. AA. Generalna direkcija državnih železnice je izdala novo tiskano tarifo za izvoz železnice, pšenice, rži in turščice, ki so stopile v veljavo 1. t. m. Nove tarife prinašajo olajšave 25 do 30%. Na prodaj so na vseh železniških direkcijskih.

Prevozne ugodnosti

Belgrad, 16. decembra. AA. Generalna direkcija državnih železnice je dovolila ugodnosti za odprmo tehle sredstev za uničevanje škodljivcev: arborina, argarina, roxala, dendrina, endendrina in drvorina na vseh postajah v kraljevini.

Odlikovana akademsko pevsko društva

Belgrad, 16. dec. AA. Nj. Vel. kralj je odlikoval na predlog prosvetnega ministra z redom jugoslovanske kronske V. stopnje sledeča akademsko pevsko društva: Obilič v Belgradu, Balkan v Zagrebu, Mladost v Zagrebu, Akademski peški zbor v Ljubljani, Obilič v Skoplju, Svetlost v Sarajevu. Obenem so imenovana društva oproščena vseh takih.

Davek na poslovni promet

Belgrad, 16. dec. Z. Finančni minister je obvestil gospodarske organizacije, da naj do 15. januarja 1931 predložijo podrobna poročila in svoje zahteve glede vprašanja skupnih davkov na poslovni promet. Ta rok je določil zato, ker se bo potem pod predsedstvom finančnega ministra vršila seja strokovnjakov, ki bo določila končnoveljavno stilizacijo zakonskega načrta o davku na poslovni promet.

Zasedanje banskega sveta v Zagrebu

Zagreb, 16. decembra. Z. Banski svet je danes nadaljeval proračunsko razpravo. Na jutrišnji kraljevi rojstni dan se bodo banški svetniki udeležili službe božje. Po jutrišnjem nadaljujejo svoje delo.

Zagrebski tramvaj se je pocenil

Zagreb, 16. decembra. m. Danes je uprava Zagrebskega električnega tramvaja sklenila znižati cene najvišjim voznim listkom od 2 Din na 1 Din 50 par. To je v kratkem že tretje znižanje cen tramvajskih voznih listkov.

Aljehin v Zagrebu

Zagreb, 16. dec. m. Svoje Aljehinova simulantka je trajala davi do 6. ure. Aljehin je 20 partij dobil, 8 remiziral, 7 pa izgubil. Po končani igri je izjavil, da je zadovoljen s svojim uspehom.

Po zmagi — počitek

Varsava, 16. decembra. k. Pilsudski je danes zvečer zapustil Varšavo in se odpeljal na Madeiro. Zastopal ga bo v vojnem ministertvu general Kornarzewski.

Poincare nevarno bolan

Pariz, 16. dec. k. Zdravstveno stanje Poincaréja se je tokom današnjega dne nekoliko izboljšalo. Popoldne je bil izdan komuniké, da je bolnikovo stanje navzile splošni slabosti zadovoljivo. Predsednik senata Doumer je obiskal gospo Poincaré in jo potem zadrževal, da ima Poincaréjeva rodbina mnogo upanja na ozdravljenje. Stanje bolnika se je bistveno izboljšalo. Vojni minister Barthou naglašja, da ni ros, da bi bila Poincaréja zadela kap po eni strani, temveč da se je na senatni seji, na kateri je bil strmoglavljen Tardieujev kabinet, preveč razburil. Razen tega so mu puščali kri in je zato razumljivo, da je sedaj zelo slabit. Mnogi člani vlade, politiki in člani senata ter poslanske zbornice kakor tudi skoro vse diplomatski zbor so se danes dopoldne zglasili v stanovanju Poincaréja in vprašali po njegovem stanju. Vendar pa nikogar niso pustili prav do bolnika, ker so zdravniki zahtevali zanj popoln mir.

Pariz, 16. dec. AA. Angleški poslanik se je po naročilu angleškega kralja zanimal za stanje Poincaréja. Več parlamentarnih skupin je izglasovalo izjave simpatije Poincaréju. Ob 18.30 je bil izdan komuniké o Poincaréjevem stanju. Njegovo stanje se je malo izboljšalo. Temperatura znaša 37,4, puls 70.

Carinska vojna med ČSR in Madjarsko

Praga, 16. dec. k. Čehoslovasko-madjarska trgovinska pogajanja so definitivno razbita. Madjarska delegacija je opolne odgovorila. Tudi dopoldanski razgovori so ostali brezuspešni. V veljavi ostane od stare pogodbe samo dodatek o malem obmejnem prometu.

Budimpešta, 16. dec. m. Vsi listi se bavijo z vprašanjem carinske vojne med Čehoslovasko in Madjarsko. Naglašajo, da obeh delegacij pri pogajanjih niso vodili interesi kmetijstva, marveč interesi notranje politike. Čehoslovasko delegacija je bila pod pritiskom agrarne stranke, ki je v vseh vprašanjih neizprosna. Finančni minister Weckerle je dal izjavo, v kateri je izrazil nado, da bo v zadnjem trenutku vendarle prišlo do sporazuma.

Nemška vojna odškodnina

Berlin, 16. dec. AA. Nemčija je plačala zveznikom do 15. decembra 1930 na ime reparacij in okupacijskih stroškov 19.711 milijonov zlatih mark ali 986 milijonov šterlingov. 517 milijonov šterlingov odpade na materialne dobave. (V dinarjih vnaša vsota 256 milijard 250 milijonov.)

Viharna seja pruskega dež. zbora

Berlin, 16. dec. k. V pruskem deželnem zboru je prišlo danes do kratke, pa živahne debate o nezaupečnih nemških nacionalcev proti pruskemu ministrskemu predsedniku Braunu in notranjemu ministru Severingu radi njihove stališča glede prepovedi Remarqueovega filma. Seja je bila zelo viharna, ker so levičarske stranke živahno protestirale proti demagogiji opozicijskih govornikov in so na drugi strani desni radikali delali velik hrup in vzklikali proti židom. V velikanskem hrupu so bili govori popolnoma nerazumljivi. Narodni socialisti se debate niso udeleževali, ker so itak v tej zadevi ostali zmagovalci. Tudi centum ni poslal nobenega govornika, bo pa v petek izrekel obema poslanecema zaupnico. Glasovanje v petek bo prineslo vladi majhno, toda gotovo zmago.

Na Angleškem se ukine smrtna kazen

London, 16. decembra. AA. Poročilo izrednega odbora za smrtno kazen predlaga, naj se smrtna kazen ukine za poizkusno dobo petih let. Zakon bi veljal le za civilna sodišča in v mirni dobi. Nadalje bo predložena spodnji zbornici resolucija, ki zahteva, naj notranji minister in minister za škotsko in v vsakem primeru predložita v pomoščenje na smrt obsojenec zločinca. Po običajnem postopku poročilo ni bilo podpisano, ne omenjeno, da so se člani tega odbora, ki niso bili sporazumni s potekom razprav odstranili, ko je odbor razpravljal o tem poročilu.

Gospodarski odnosi med Jugoslavijo in Italijo

Rim, 16. dec. »Agenzia di Roma« poroča iz Belgrada, da zaznamuje po službenih podatkih jugoslovanske carinske uprave jugoslovanski izvoz v Italijo v prvih osmih mesecih letošnjega leta nov povisek v primeri z odgovarjajočo periodo v letu 1929. Jugoslovanski izvoz je namreč dosegel vrednost 1300,7 milijonov dinarjev, to se pravi 67,5 milijonov dinarjev ali pa 5,47% več nego lansko leto.

»Agenzia di Roma« pristavlja k temu, da

Francoski list o novi vladi

Nedobrodošlo ministrstvo - Ali bo živila nova vlada? - »Ne sme!«

Ljubljana, 16. dec. U. »Slovenec« do sedaj ni komentiral nove francoske vlade, da se izogne morebitnemu očitku pristranskosti ali enostranskega presojanja. Ker pa misli, da mora naše javno mnenje biti informirano o važnih dogodkih večjih evropskih držav, predvsem onih, ki so naše prijatelje, priobčujemo v naslednjem misli, ki jih je objavil pariški »Journal des Debats« v dveh uvodnih dneh 14. in 15. decembra:

»Ministrstvo, ki ga je sestavil Steeg ni nič drugega kakor malo prepeškan svobodomiselnih kartel. To je vlada, ki jo je t. e. b. o. g. o. c. e. n. o. z. a. v. r. n. i. t. i. i. n. č. i. m. p. r. e. j. e. s. t. r. m. o. g. l. a. v. i. t. i. V prvih vrstah vidimo svobodomiselnih senatorje, ki so virgi Tardieuja, na njimi sedi najvišja gospoda iz svobodomislne radikalne stranke. Med nimi našdemo tudi Briand in Loucheurja, ki se počutita p. a. v. d. o. b. r. o. v. t. e. j. družbi. Toda kaj delajo med njimi moške kot Leygues, Chéron, Germain, Merlan in Coty. Obžalujemo, da so zašli med to ekipo. Vlada Steeg ima samo ta namen, da izroči oblast v državi v roke framasonstva ter demonтира sedanjo parlamentarno večino. Utegemu seveda slišati pocukano vladno deklaracijo, navdušene vzklike na narod in demokracijo, toda človek bi moral biti slep, ako ne bi videl, da je vse tako lepo pripravljeno, da se zbere

Načrt ustave Indskih zveznih držav

London, 16. dec. AA. Davi se je sestala k plenarni seji indijske konferenca, ki je razpravljala o poročilih pogodboru za Birmo in podobnora za pokrajinsko ustavo. Prav tako je proučila začasno poročilo pogodboru za zvezno strukturo. Pododbor za pokrajinsko ustavo je končal svoje poročilo snodi v poznih urah.

Njegovi predlogi se bavijo večinoma s predlaganimi kompetencami pokrajinskih zakonodajnih zastopstev v zvezni Indiji in z vprašanjem odgovornosti pokrajinskih eksekutiv.

V kratkem povedano, pododbor predlaga, naj se ukine diarihija v guvernerskih pokrajinah. Vse pokrajinske zadeve bi upravljal pokrajinska zakonodajna zastopstva. Eksekutive bi bile enotne. Ministre bi imenoval še nadalje guverner. Pokrajinske eksekutive bi imele nadalje primerno število zastopnikov manjšin. Guverner bi imel pravico zakonodajno zastopstvo razpustiti in eventuelno odkloniti kak zakon ter ga predložiti generalnemu guvernerju v nadaljnje proučevanje.

Vsi zakoni zveznega, verskega ali pa centralnega značaja bodo potrebovali sankcijo generalnega guvernerja.

Kompetenca guvernerjev bi bila omejena na delokrog označen v ustavi vstevši varstva

Haimver proti resničnemu filmu

Dunaj, 16. dec. k. Na današnji popoldanski seji narodnega sveta so vložili knez Starhemberg in ostali heimwehrovski poslanci nujno vprašanje na notranjega ministra, v katerem pravijo: Zabelkom meseca januarja se bo v Avstriji predvajal film »Na zapadu ni novega«, katerega je nemška vlada prepevedala, ker hudo žali domovinski čut prebivalstva. Zato stavlajo nujno vprašanje notranjemu ministru, ali je z ozirom na pričakovane nemire pripravljen, prepevedati v Avstriji ta film. Ker se je predlogu pripetila nujnost, bo notranji minister odgovoril najbrže še danes.

se Italija čedaljebolj ureljavljala kot izvozni trg Jugoslavije, ker sama absorbira 29,26% skupne vrednosti vsega jugoslovanskega izvoza.

Nasprotno pa — tako nadaljuje imenovana

agencija — izvoz italijanskega blaga v Jugoslavijo pada. Podčrtujoč to nesoglasje v trgovinskih odnosih obeh držav pripominja, da bi morala Italija tudi napram Jugoslaviji izvajati isto geslo: »Kupovati samo v državah, ki kupujejo tudi od nas.«

Vlada Steeg je bila sprejeta, kakor je zasluzila. To se pravi: zelo slabo. Nihče ni tako naiven, da bi se dal preslepiti od te zunanje maske politične strpljivosti, za katero se skriva Kartel (zveza vseh svobodomislelnih strank). Vsakdo je razumel, da je namen te vlade izročiti državo v roke svobodomislstva, ki bo demontiralo vsako demovinski politiko na lubo socialističnemu internacionalizmu. Tudi škandal Outric moč bi pokopan, predno ne bo prepozno. Samo dva lista, »Quotidien« in »Ere nouvelle« izražata zadovoljstvo z vlado. Vse drugi veliki tisk, kot so »Le Temps«, »Eche de Paris«, »Figaro«, »Action Française«, »Avenir«, »Ordre«, »Ami du Peuple«, »Journé Industrielle«, »Liberte« in drugi pa natančno povedo, koliko je vredno novo ministrstvo. Nova vlada je naravnost izizivanje sedanje parlamentarne večine. Ali bo živila? Pasti mora je prvi den in čim prej tem boljše. Za tem mora iti ves naš trud.

manjšin in skrbti za javno varnost pokrajine. Osem indijskih delegatov je odklonilo predloge pogodboru, naj po odstopu vlade vodi vladne posle guverner.

Drugi predlogi se bavijo s sestavo pokrajinskih zakonodajnih zastopstev, ki bodo po potrebi razširjena. Njihova zakonodajna doba bo trajala razen malih izjem 5 let. Zbornice bi bile enotne ali pa dvojne, kakor bi pač zahtevale pokrajine.

London, 16. decembra. AA. Pogajanja med predsednikom angleške vlade Macdonaldom in tridesetorico indijskih delegatov so se vršila v Chequersu. Razpravljali so o tem, kakšna naj bodo zastopstva Hindujcev, Mohamedancev in Sikov v indijski zvezni vladi in pa v indijskih pokrajinskih upravic. Pogajanja se niso rodila pozitivnih uspehov. Zato so jih odgodili na nedoločeno čas. Nasprotja bodo skušali premostiti s privatnimi razgovori med Mohamedanci in Hindujci. — Maharadža iz Bikanarja je objavil z ozirom na znan sovniščni govor Churchilla v listu »Times« članek, ki v njem pravi, da razsoden človek ne more predpostavljati, da bi se Indija trajno zadovoljila z birokratsko upravo ali s politiko krvi in železa. Takša sredstva so svojčas povzročila, da je Amerika odpadla.

Novi sovietski poslanik v Berlinu

Berlin, 16. decembra. AA. V ponedeljek je novimenovali poslanik sovjetske republike v Berlinu Hincuh izročil predsedniku Hindenburgu svoje akreditivne listine. Izročitvi je prisostvoval minister za zunanje zadeve dr. Curtius. Novi poslanik kakor tudi Hindenburg sta govorila o prijateljskih odnosih med Nemčijo in sovjetsko Rusijo.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, hladno.

Žrtve avtobusne nesreče

Tragika pokojnega Naceta Modrijana

Ljubljana, 16. dec. 1930.

Danes je šel poročevalec našega lista ogledati si mesto strašnega karambola avtobusa z vrhniškim vlakom in se hkrati informiral o rajnem Nacetu Modrijanu, po domače Mihevcu.

† Nace Modrijan

Rajnik Nace je bil star šele 26 let in je bil splošno priljubljen. Vsi so ga poznali ko izredno mirnega in dobrega fanta. Ni niti veseljačil, niti krokal, ter je bil za svoja leta naravnost preveč resen, da ne rečemo otožen. Zato že sama po sebi odpade sumnja, ki jo je mogoče izrekel kdo, ki ga ne pozna, da je bil namreč ob času nesreče vinjen in da je radi tega prišlo do karambola. Fant je bil izredno siguren vozač, ki se v svoji službi ni nikdar prenegiral ter ni nikoli zagrešil nobene povrnosti. Na Vrhniko, kjer živi njegov oče in mati, sestra in trije bratje, se je preselil šele pred dvema mesecema. Preje je vozil s tovornim avtomobilom les v Kranju za škofjeloškega veletrgovca z lesom. Službo je zapustil zato, ker je hotel priti zopet domov k staršem, dasi ga je imel gospodar zelo rad in mu prigrigoval, naj ostane še nadalje pri njem v službi.

Na Vrhniki ni zahajal v nobeno posebno družbo, le sem in tja je zašel v Rokodelskem domu med tovariše in znance. Sicer pa je verjetno, da se je kljub mladosti že čutil samostojnega, saj se stal tik pred poroko. Že pred tremi leti je govoril z dekle, ki pa je odšlo v Ameriko k svoji teti v Cleveland. Vse njegovo delo in stremiljenje je šlo za tem, da si omogoči pot čez veliko lužo, kjer bi se poročil s Pečkajevno Ančko, ki ga je zvesto čakala. Pred 14 dnevi pa se mu je pripeljala iz Amerike naproti in imela sta že vse pripravljeno, da se poročita in da se, če le mogoče, odpeljeta skupaj v Ameriko. Preteklo nedeljo sta bila že prvič okližana in, ko ne bi bilo te nesreče, bi bila v kratkem srečen par. Tako pa se je morala danes zjutraj odpeljati njegova nevesta z Vrhnike k njemu v bolnišnico na obisk, ne da bi vedela, da je že mrtev. Nihče so ji ni upal povedati resnice, ker se je vsakemu preveč smilila. V trdni veri, da ima le ožgano roko, se je odpeljala k njemu.

Nesreča pa ni z vsilo zadelo le neveste, ampak tudi nesrečno družino, v kateri trpi brez dvoma največ mati, ki se je s silno ljubeznijo oklepala svojega draga Naceta. Nesreča jo je tako potrla, da se vsi bojijo, da ne bo mogoče šla za njim. Nevesti in nesrečni rodbini naše iskreno sožalje.

Pri ranjencih

Ljubljana, 16. decembra.

Strašna nesreča na Drenovem griču je bila danes predmet razgovorov domačega vse dežele. Razburjenje pa je umevno največje med prebivalstvom ljubljanskega okraja. Danes so ves dan hodili z Vrhnike in bližnjih krajev ljudje v Ljubljano obiskovati ranjence v bolnišnici in v Leonišče. Med obiskovalci se je znašel tudi naš poročevalec, ki se je hotel informirati o stanju ranjencev in od njih izvedeti o nesreči sami, zakaj očitvidci bi mogli najboljše povedati, kako se je nesreča pripetila. Najprej je obiskal v bolnišnici

župnika Lamberla Ramška

Našel ga je v drugem nadstropju kirurškega oddelka v sobici, sedečega za mizico in počasi srebojega čaj. V sobici je bila postelja še za enega bolnika.

»Gospod župnik Ramšak?«
Močni, žilavi mož z izrazitim, trdim obrazom, vendar razodevajočim globoko razumevanje življenja, se pokloni. Obiskovalec mu pove, kaj pričakuje od njega.

»Ah, časnikar! Je že bil pred vami eden pri meni, pa je napisal, da sem boksač.«

»Kaj ste res morda?«

»Kaj pa še! Kot študent sem se včasih malo boksal s tovariši za šalo, to je vse.«

»Kako se kaj počutite, gospod župnik?«

»Tako! Vso noč sedim na stolu ali pa hodim po hodniku. Levo roko imam zlomljeno in ni še v gipsu. Prsi koš mi je vtisnjen. Po obrazu sem pa samo malo osmojen. Bolečine so take, da se ne morem s telesom niti premakniti. Hodim seveda lahko. Zaradi prsi ne smem niti kihniti niti kašljati. Ležati pa seveda sploh ne morem.«

»Gospod župnik, kako je prišlo do nesreče?«

»Peljali smo se z Vrhnike v Ljubljano. S soferjem in sprevidnikom nas je bilo devet. Sedela sva z vrhniškim dekanom zadaj. On na levi, jaz na desni. Kar naenkrat opazim pred avtobusom neko temno reč in hip nato zaslišim velik tres in že smo bili sredi ognja. Zleteli smo pokonci. Začutil sem veliko vročino in nato sem s pestjo razbil šipo in skočil ven. Sam ne vem, kako sem mogel skočiti, saj nisem imel v avtobusu nobene opore. Tudi si ne morem pojasniti, kako sem mogel skozi majhno odprtino šipe skočiti ven, ne da bi si pri tem kaj raztrgal. Ogenj me je obližnil še v tistem trenutku, ko sem skočil skozi okno. Zvesti nisem zgubil niti za trenutek. Videl nisem nobenega človeka, slišal nobenega, samo en plamen sem čutil. Sreča je bila, da je bilo v avtobusu le malo ljudi. Bog ve, kakšna katastrofa bi nastala, ako bi bil avtobus poln. Kdaj sem si zlomil roko in vtisnil prsi, ne vem, najbrže pa pri padcu na cesto.«

Gospod župnik je bil tako prijazen, da je poročevalca odvedel nadstropje nižje k ranjencema Pogačniku in Rampihu.

Pogačnik in Rampih

Ležita na dveh sosednjih posteljah v skupnem oddelku. Pogačnik je ves v ovojih. Glavo ima popolnoma zavezano, ustnice nabrekle, komaj se vidijo oči ven. Poleg njega je na mizi čaj in pa

Ponesrečeni sprevidnik Pogačnik.

Pokojni Nace Modrijan s svojo nevesto.

koščki pomaranč, edino, kar more uživati. Pogačnik pove:

»Sedel sem zadaj za soferjem, ko smo opazili nekaj črnega pred seboj, slišali smo pisk vlaka, pa je bilo vse skupaj. Od tistega trenutka dalje pa do davi se nisem zavedel. Glava me močno boli. Čutili bolečine na obrazu. Bole me tudi zobje. Tudi v prsih me nekaj boli. Hodim lahko, ker nimam ranjenih nog. Samo jesti ne morem.«

Rampih pripoveduje:

»Sedel sem na prvem sedalu za soferjem. Vlak sem opazil šele tri, štiri metre pred seboj. Pomagati nisem mogel seveda nič. V prvem trenutku nisem čutil nobene bolečine. Nekaj me je stisnilo in padel sem pod kotel avtobusa. Bil sem ves čas pri zavesti. Prvi trenutek nisem čutil nobene bolečine. Zdaj mnogo bolj trpim. Ko sem bil sključen v neugodnem položaju pod rezervoarjem avtomobila, je bila moja prva in edina misel, kako bi si pomagal ven. Šele, ko so prišli gasilci in so dvignili kotel, so me mogli potegniti ven.«

Rampih vzdihne: »Oh, kako trpim! Dve sorodnici, ki sta bili ravno pri njem na obisku, mu skušala pomagati in ga potolažila. Rampih nadaljuje:

»Obraz imam ves opečen. Glava me boli. Roki imam opečeni. Obe nogi imam zlomljeni, desno dvakrat, levo enkrat. Oh, trpim!«

Poročevalec odide iz bolnišnice in se napoti v Leonišče.

Dekan Ivan Kete

leži v sobici sam v drugem nadstropju št. 47. Prva beseda, ki jo dekan pove poročevalcu, je:

»Oprostite!«

»Zakaj, gospod dekan?«

»Nisem vas mogel snoči sprejeti tako hitro, ko ste se prijavili za obisk. Vem, da se vam je mudilo za poročilo, tedaj je bil še zdravnik pri meni.«

Dekan Kete je ves obezven v glavo. Obraz mu je ves zatekel od opeklin. Samo eno roko ima zunanaj, pa še to do komolca zavito v ovoj. Vendar pa se dekan Kete žrtvuje in kljub bolečinam, ki jih očitno trpi, prav prijazno in potrpežljivo odgovarja in sam pojasnjuje nekatere podrobnosti o nesreči.

»Kako se je nesreča pripetila, vam bom mogel bolj malo povedati. Od trenutka, ko se je nesreča pripetila pa potem do tedaj, ko so me v bližnji hiši močili, se nisem nič zavedal.«

»Gospod dekan, s svojim telesom ste pokrili malo deklico in jo tako obvarovali hujših poškodb.«

»Ni bilo prav tako. Gospa Dolenčeva, ki leži spodaj, mi je povedala, da je ona najprej padla na to petletno deklico in potem šele sem jaz zakril tudi gospo. Sicer pa sam o tem ne vem dosti. Kmet v hiši mi je dejal, ko sem se zavedal: »Gospod dekan, ali kaj veste, ko so vas ven vlekli? Na obrazu sem tedaj začutil srago krvi.«

»Kaj sem krvav?« sem vprašal. Ljudje pa so mi dejali: »Kaj ne veste, gospod dekan, kakšni ste? Joj, kakšni ste v obraz!«

Tedaj so pričeli prinašati še druge ranjence v hišo in ljudje so mi povedali, da eden umira. Dejal sem Ramšaku: »Ti si nekoliko boljši videti, daj ga sprevideti.«

Ramšak je šel v sobo, ne vem pa, če ga je sprevidel. Sedaj so mi povedali, da so tri ranjence, to je neko punčko, nekega štajerja in pa nekega kleparja Kržiča, oba vrhniška fanta, prepeljali na Vrhniko, ker so lažje ranjeni in bodo ostali v domači oskrbi.

To popravite v časopisu: Soferju je res Nace ime in je doma z Vrhnike, kjer pravijo po domače pri njihovi pri Mihevcu. Pisal pa se je fant Modrijan. Star je bil 22 let. Na to sem se takoj spomnil, ko mi je zjutraj sestra brala »Slovenec«.

Sofer Modrijan po mojem ni zakrivil nesreče. To so mnogo bolj krive neugodne okolnosti, posebno pa tista hiša, o kateri ste pisali povsem pravilno, da daleč zakriva razgled. Kriv je tudi sneg, zakaj sofer je zavrl, kakor so mi pozneje pravili, a zavora zaradi snega ni delovala. Usmiljenki, ki mi streže, je bilo danes hudo, zakaj ona je doma prav iz tiste hiše, ki je nesrečo neposredno zakrivala.

Pokojni Modrijan je bil ženin. V nedežo je bil prvič okličen. Nevesta je prišla pred dvema tednoma iz Amerike ponj. No, dan na to je pa revež umrl. Bil je vrl fant. Res sem ga bil vesel. Bil je tudi v katoliških društvih. Res ga je škoda!«

»Gospod dekan, kako se pa kaj počutite?«

»Seveda trpim. Ponoči mi je injekcija toliko pomagala, da sem bil miren. Roki imam obe opečeni. Levo hudo, desno pa še bolj. Tudi desno nogo imam opečeno od kolena navzgor. Zdravnik pa mi je dejal, da bom v štirinastih dnevih dober in zdrav ter da bodo opeklina splahnile. Nič ne vidim ter so mi opeklina zakrile oči. Dopoldne pa sem še nekoliko videl. Edina nevarnost je, da ne bi opeklina učinkovale na jetra, ali pa, da bi mi ne udarile na možgane. Pa vseeno upam, da bom kmalu zdrav.«

»Te vesele vesti bodo vaši farani zelo veseli.«

»Seveda bodo, oh, saj so ves dan že pri meni. Neprestano me obiskujejo.«

Pri slovesu hoče prijazni gospod dekan podati obiskovalcu roko. Obiskovalec se zdrzne, ko mu bolnik nudi obvezano in oteko roko:

»Gospod dekan, se ne upam dotakniti roke, vas bo bolelo.«

»Že res, no, je tudi tako dobro.«

Poročevalec bi še rad obiskal gospe Dolenčevino v Wiesbauerjevi, ki sta v pritišču v sobi št. 15. Ali ko mu sestra pove, da je pri obeh

vse polno obiskovalcev, ju poročevalec noče motiti. Informira pa se vseno o njunem stanju, ki je nespremenjeno in nenevarno.

Kraj nesreče

Strti in obžgani avtobus leži še danes na cesti. Ogledala si ga je tudi že strokovna komisija, ki naj bi skušala ugotoviti pravi vzrok nesreče. Ako upoštevamo okoliščine, da je vozil avtobus z Vrhnike proti Ljubljani in da so vse šipe močno rosile, tako da je sofer mogel videti le skozi trikot, ki mu ga je čistilo strgalo na šipi in da je prog, po kateri je vozil vlak, zakrivala hiša pred prog, je razumljivo, da je mogel rajnik zapaziti vlak šele takrat, ko je bil oddaljen od tira kakih 8 do 10 metrov.

Drugi dan na kraju nesreče. Ostanke avtobusa.

trov. Vrh tega je imel vlak zamudo. Sofer pa je bil prepričan, da je vlak že odpeljal. Nesreče ni bilo mogoče preprečiti, in avto se je zaril v prednji del lokomotive, ki je potegnila avto malce za seboj, ga obrnila za 90° in odrinila na rob ceste. Pri tem se je zdrobil hladilnik, sprednja kolesa, kakor tudi bencinski tank, v katerem je bilo 25 litrov bencina in kateri je bil nameščen nad motorjem. Bencin, ki je bil še v tanku, se je v hipu razlil na razbeljeni motor in se je užgal. Ker so ob karambolu odletale vse sprednje šipe z vratni vred, je imel plamen prosto pot v notranjost voza, ki se je ob silni vročini gorečega bencina takoj vnel, kakor tudi obleka potnikov. Ko ne bi bili potniki ohranili prisotnosti duha, bi v avtomobilu ostalo brez dvoma več mrtvih.

Gepa in praktična božična darila!

Krasni zastori in pregrinjala, lepe odeje, šifoni in kretoni za damsko in posteljno perilo ter različno drugo manufakturno blago kupite zares ugodno pri

A. Žlender

Ljubljana, Mestni trg št. 22

Za Božič

pokloni

Darilo ne stane nič, ker se samo izplača.

Božična prodaja samo od 6. decembra do 6. januarja.

Pri plačilu v gotovini 10% božični popust ali na obroke pod ugodnimi pogoji.

»Zephyr« d. d., Subotica

travnica peči in emaila

Varujte se slabih ponaredb

Samoprodaja za Ljubljano: **Broznik & Fritsch**,

Colje: **D. Rakusch**; Maribor: **Pinter & Lanard**

Grozna nesreča pri Slov. Bistrici

Slovenska Bistrica, 15. decembra.

Danes dne 15. t. m. dopoldne se je peljala gđ. Gabrijele Spath, po domače Pošenkova iz Slovenske Bistrice po opravkih v Maribor.

Vračajoč se s popoldanskim vlakom, ki vozi 13.25 iz Maribora, proti svojemu domu, se je pred spodnjo postajo Slovenska Bistrica pripravljala za izstop, da se odpelje z lokalno železnico v Slovensko Bistrico mesto.

Nihče ne ve, kako se je nesreča zgodila. Govori se, da je pred postajo Slovenska Bistrica srečal brzovlak potniškega. Ker je stala že na stopnicah, se je menda ustrašila prihajajočega brzovlaka in iz strahu izgubila prisotnost duha ter padla pod potniški vlak, kateri ji je odrezal levo nogo nad kolonom in na desni nogi pa peto. Tudi po telesu in na glavi je dobila poškodbe.

Tamošnji železniški uslužbenec so opazili nesrečo ter prihiteli na pomoč na kraj nesreče. Našli so jo še pri zavesti. Za silo so jo obvezali in jo s prvimi vlakom odpeljali v mariborsko bolnišnico.

Ali je Vaša prebava v redu?

Vzemite zvečer 2—3 male Artin-dražeje in zjutraj boste imeli normalno izpraznjenje. — Dobivajo se v vseh lekarnah. — Vsebinska ikatije po 8 Din za došča za 4—6 krat.

Nagla smrt

Davi so našli 200 metrov od domače hiše v snegu mrtvega Ludovika Lesjaka, posestnika na Humu. Včeraj popoldne je imel občinski odbor humski proračunsko sejo, katere se je kot obč. odbornik udeležil tudi Lesjak. Po seji se je pokojnik z nekaterimi odborniki pomudil v hiši bivšega župana Ivanusa in se precej pozno v noči vračal s svojim svakom Vtičarjem proti domu. Kmalu po razstanku s svakom je Lesjak omagal, ne da bi koga klical na pomoč. Najbrže ga je zadela kap. Pokojniku, ki je dosegel 41 let, je ravno pred 10 meseci umrla žena. — Ta nagla smrt mladega moža se zdi kot otipljiva potrditev misijonskega govora o štirih poslednjih rečeh, ki je mogoče odmeval v dušah mnogoterih poslušalcev prav ob času, ko se je Lesjak mudil pri občinski seji.

Belokranjska smrt

Metlika, 15. dec.

Nič se nikar ne ustrašite te besede! Ni tako hudo ko se čuje, zakaj ta smrt bo že 100 let stara.

G. župnik Šašel je ugotovil, da je pred 100 leti gospodarila v Beli kranjski podobna megla, kakršna se je pred dnevi pojavila ponekod v Belgiji. Zgodilo se je v drugi polovici avgusta leta 1831.

Pogledal sem v matične knjige metliške župnije in sem našel presenetljiva dejstva. Umrljivost v tistem času je bila jako velika. Temu so bile vzrok v mnogem pogledu higijenične razmere. Že leta 1830 — torej pred meglo je umrl v metliški župniji, ki je obsegala tedaj tudi Suhor in Radovico, 180 oseb. Mnogo jih je to leto pokosila griza.

Naslednje leto, ko se je pojavila megla, je umrlo 288 oseb in sicer polovica od tega v septembru in do konca leta.

Septembra meseca se za vzrok smrti navaja pri mnogih kašelj in mrzlica, kar se pred tem nikjer ne omenja. Tudi naslednje leto 1832 izkazuje veličansko umrljivost: 280 oseb, l. 1833 padeta na 180 in l. 1834 že na 132, kar odgovarja normalnim razmeram.

Značilno je, da so v teh letih umrli mnogi na oslabelosti v najboljši dobi od 40—60 let, in je blizu misel, da so izhrali na posledicah zastrupljenja po megli.

Naj pripomnim še, da je letos do tega časa umrlo komaj 39 oseb, pa je že konec leta.

Vseikajo je verjetno, da je pred 100 leti ona megla marsikomu smrt pospešila. Mnogo so jih v tistem času požele tudi koze.

Štrivnostni streli v kočevskih gozdovih

Ljubljana, 16. decembra.

V ljubljansko bolnišnico so danes pripeljali 20 letnega kmetijskega fanta Jurija Höglerja iz kočevske okolice. Ta je šel včeraj v gozd nabirat špilje za klobase. Ko je bil v gostem bivu, je naenkrat počila puška in Högljer je občutil nanekrat sileteče bolečine v obeh nogah. V levo nogo je dobil pet šiber, v desno pa eno. Kdo je oddal ta strel in odkod je počila puška, si niti Högljer niti drugi ne morejo razločati. Ali je bil morda to kak lovec in je po neopretnosti oddal ta strel, ali pa je bil kak Högljerjev sovražnik, ki se je hotel na ta način maščevati nad njim, ni znano. Dasi so Höglerja naložili na vlak. Z ljubljanskega kolodvora pa ga je v ljubljansko bolnišnico prepeljal reševalni avto. Högljerjevo stanje ni nevarno.

Kaj pravite?

Jugoslovanski železnikar prinaša v št. 13 dne 5. 1. m. sledečo zanimivost: »Dramo, ako je postopanje z osebjem, kakor se je udeležilo v Ljubljani gl. kol. na mestu in v ugodni ustanovi. V enem mesecu je bilo v tej postaji izrečenih 100 kazni, 30.000 Din kazni. Mislilno, da uprava policije v Ljubljani te kazni postavlja ne doslega. Očitno je torej, da je pogreška v službi vrsti prestopki, kakor n. pr. razgrajanje po cesti in drugi prestopki, ki jih obravnava policija. Ako se enemu uslužbenemu v enem mesecu naloti nad 600 Din kazni, mislimo, da ni nikogar, ki bi mogel to odobravati in čudimo se, da se v ljubljanski direkciji ne najde nihče, ki bi to videl in napravil temu konec. Dramo, da bi bilo to po volji neki kraljevske plači, ker se nikdar nismo nikjer slišali, da bi se bila izjavila, da naj oblasti postopajo tako, da se v narodu vzbuja nezadovoljenje. Upamo, da bo to za enkrat zadostovalo!«

Ta, ki je to pisal, napa, da bo s tem odpravil te razmere. Če bo to upanje uresničeno, homo vsi veseli. Toda nekaj bi rekel k temu:

Včasih so pravili, da šiba novo mašo poje. S tem so hoteli reči, da je za dobro vzgojo šiba potrebna — razposajenim otrokom seveda! Pravili so pa tudi da tam, kjer je bilo preveč šibe pa preveč dobrega vzgleda in še manj ljubezni, da tam šiba ni nič pomagala. Ko so otroci zrasli staršem, ki jim niso dali dobrega vzgleda in ljubezni, pač pa preveč šibe, je bil v hiši kaos in kaos. Otroci so lepli potem starše. Tako so pravili rešili o otroški vzgoji. Železnikarji pa niso otroci, ampak razumni družinski člani, ki s težno skrbjo za svoje otroke. Zato mislim, da tukaj šiba ne bo pela nove maše. Pač pa vsak človek — in železnikar je tudi človek — potrebuje vzgled in ljubezen. Ta dva elementa vzgoje sta raznejša ko šiba.

V deželi črnega dijamanta stradajo otroci

Trbovlje, 16. dec.

Vodstvo tukajšnje deske in dekliške šole je s svojim prizadevanjem organiziralo zbirko za prehrano hrane revnim rudarjem. Namen te zbirke je, da dobijo revni rudarski otroci vsak dan v šoli četrt litra mleka z žembo. Darove za prehrano otrocišev so doslej poslali sledeči denarni zavodi in humanitarna društva ter zasebniki: Trboveljska Kmetijska podružnica 1000 Din, Vincencijeva družba 1000 Din, Trboveljska posojilnica 100 Din, Trboveljska Kmečko-delaška posojilnica 100 Din. Dalje zasebniki: gostilničar Rozina Miloš in zalagatelj piva Dolinšek vsak dnevno štiri kosila, gostilničarji Rudolf Pust in Zupan Franc vsak šest kosil ter Krevel v Društvenem domu pa eno Grenko pa dnevno po 10 žemli, končno pa je tudi zagrebška tverda dr. Wander podarila svoj izdelek Ovmaltin.

Delavci so zelo hvaležni tverdkam in posameznim.

nikom, da so se spomnili z darovi njihove gladne dece. Posebno so pa hvaležni toskemu vodstvu, ki je organiziralo podporno akcijo. Želeli bi pa, da bi se podobna akcija uvedla tudi za solo Vode, ki jo obiskujejo docela in samo rudarski otroci, ki večkrat še opoldne nimajo kaj za usta. Zato prosijo rudarji vse, ki količkar lahko odrinejo kak dinar, da se spomnijo gladi očih otrok, ki pridejo ponajvečkrat celo brez za trka v šolo, ker jim doma nimajo kaj dati. Na drugi strani pa moramo z žalostjo ugotoviti, da ravno oni, ki kaj imajo in bi lahko nalagali dali, nimajo prav nobenega socialnega čuta in ne odrinejo niti najmanjše drobtinice od svoje bogate mize za ubogo rudarsko paro. Dajejo samo taki, ki sami nič nimajo, pa vsaj vedo, kaj je revščina. Zdi se nam, da je zemlja črnega dijamanta odrezana od sveta in da smo rudarji prepuščeni samim sebi. Tako tudi upamo pomoči od nam enakih, od delovnega ljudstva, ki ve, kaj se pravi v potu svojega obraza služiti si svoj kruh.

Redukcija plač v litijski predilnici

Ljubljana, 16. decembra.

Vsled slabe kupčije, katero je zakrivila menda svetovna gospodarska kriza, trpi tudi litijska predilnica, ki zaposluje normalno nad 800 delavcev, sedaj pa komaj nekaj do 600. Da si opomore radi posledice slabe kupčije, se je vodstvo podjetja bajno odločilo, z novim letom znižati plačo vsem brez izjeme, to je uradnemu, mojstru in delavstvu za 5%. Najbolj bodo prizadete številne delavske družine,

ki so dosedaj itak že komaj in komaj za silo izhajale. Mnenja smo, da tistim, ki več zaslužijo, tudi v odstotkih lahko več odtegnejo, kakor pa ravno najbolj revnim, to je delavstvu. Sicer pa to 5% znižanje plač krize v tekstilni industriji ne bo pomagalo, družba naj ceno svojim izdelkom zniža, da bo lahko konkurirala drugim sličnim podjetjem v državi, ki dobro izhajajo, pa bo tak ukrep gotovo bolj pomagal kakor odtrgavanje bornega vsakdanjega kruha od ust revnega delavstva.

Strašna rodbinska žaloigra

Pijanec zažgal hišo, ženo hotel vreči v ogenj in se sam vrgel v plamene

Maribor, 15. dec.

Pri Jusovih v Dolenji v ptuškem okraju se je bil naselil pravi pekli: 64-letni kočar Janez Jus je večkrat prihajal domov vinjen, kar je imelo za posledico, da sta se z ženo večkrat prav dobro sporekla. Spori so se ponavljali, dokler niso prešli v strašno mrzino ter ustvarili naravnost neznosne razmere med obema zakoncem. V trenutkih razburjenja je Jus večkrat de al ženi v greznočnem tonu, da bo še beračica. Strahota usode je dozorela, ko se je mož vrnil se iz gozda s košem listov, podal na podstrežje ter zanetil z gorečim istim slamnato streho: v trenutku so ognjeni zablili objeli hišo ter jo docela upepelili; razen zidova je pogorelo vse: pohištvo, obleka, živila itd. Zavarovalnica znaša komaj 6000 Din.

Ženo hoče vreči v ogenj.

Žena pripoveduje o dogodku sledeče: Bila sem ravno na polju, ko sem opazila, kako se valj iz naše hiše gost dim. Stokla sem proti domu, da rešim, kar se rešiti da. Pred go-

rečo hišo pa je stal moj mož, me zgrabil za roko ter me hotel vreči v ogenj; komaj sem se mu iztrgala z naporom poslednjih moči ter zbežala. Na moje klice na pomoč so prihiteli sosede z namenom, da bi gasili. Moj mož, ki je bil pijan, pa tega ni pustil, ampak je vsakega, ki se je približal, odgnal vstran.

Požigalec skoči v ogenj.

Končno pa se je pognal proti goreči hiši ter skočil v ogenj; gasilci so ga končno potegnili iz plamenov, vsega opečenega na rokah, hrbtu in glavi. Medtem pa se je Jus zavedel, kaj je bil storil. Zbežal je v gozd, kjer tava okoli kakor obbrezumljen, obžaloč svoje dejanje, ki ga je bil izvršil v popolni pijanosti.

Strašna rodbinska žaloigra je to; v ozadiju je zopet — šmarnica. Jusova žena je namreč izpovedala, da je njen mož včasih izpil po 8—10 litrov šmarnice. Tragičen slučaj Jusovih je resno opozorilo in svarilo premnogim, ki se ne zavedajo, kako žalostne posledice poraja strahotno razpaslo šmarničevanje.

Roparski umor na Krasu

Pretekli petek se je podal 60-letni kmet Anton Potepan, doma iz neke vasi blizu Kosez na Krasu, z vozom in koničkom na Reko ter prodal nekaj krompirja in drv. Za to je dobil na Reki okoli 350 lit denarja. Ko je Potepan v neki gostilni na Reki povečeval, se je vrnil domov in sicer okoli polnoči.

Noč je bila zelo mrzla. Ko je Potepan prišel do križišča pri Rupi, se je najbrže v vozu vlegel, se pokrli z odejo ter zaspal, medtem ko je koniček mirno korakal dalje. Voz so srečali kmetje okoli petih zjutraj blizu Kosez in kmalu ugotovili, da je Potepan ubit. Neznanec ga je ubil z gorjajo in ga oropal denarja.

Karabinerji iz Ilirske Bistrice so takoj zaželi poizvedbe, na podlagi katerih so zaprli Stankovca Smrdela, starega 27 let, katerega sumijo, da je ubil Potepana ali pa da je vsaj iniciator podlega zločina.

S slovenskimi smrekami na zagrebški trg

St. Jernej, 15. decembra.

Maharovački fantje in možje so tudi letos, kakor so že leta in leta sami in prej njihovi predniki, peljali na prodaj v Zagreb smrekice za božična drevesca. Že davno pred adventom so kupovali po okoliških gozdovih do Novega mesta in še dalje pripravne smrekice, ker je v domačih gozdovih že bolj težka izbira. In kakih 14 dni pred Božičem roma voz za vozom, do vrha naložen, v Zagreb. Tisti, ki imajo stalne odjemalce, da prodajo kar vna čez, še najbolj opravijo. Včasih prav dobro zaslužijo.

Drugim pa sreča ni vedno mila. In če že kaj prisluzijo, jim tega zaslužka nikakor ne smejo zavidati. V mirazu in burji na snegu stati — letos ni ravno sile — cele dneve in noči (tudi ponoči morajo stražiti), ni malenkost. Zgodil se pa tudi, da ne morejo vsled prevelike konkurence niti za lastno ceno prodati. In takrat na sčudenje dan drevesa senečajo in zmečejo v Savo ter se žalostni vrnejo domov.

Globoko znižanje cene!

Damski plašči že od Din 250— naprej, otroški v vseh velikostih od Din 120— naprej. Hitite z nakupom, dokler je večja izbira

F. I. Gorčar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29
Oglejte si cene in blago v izložitvi

★ Ob pričujočem se poapnjenju krvnih cevi navaža raba naravnega »Franz-Josefa« gredice k tednemu odvajanju in zmanjšanja visoki pritisk krvi. Mojštri v zdravilstvu priporočajo pri raznih starostnih pojavih »Franz-Josef« vodo, ker zanesljivo in milo odstranjuje zastajanja v kanalu žolčnega čreva in lenivo prebavo ter niko ublažuje razdraženost živcev. »Franz-Josef« gredice se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

lamunov predlog v imenu občine, da se čim prej skliče izredni občni zbor zadružne elektrarne z edino točko na dnevnem redu: likvidacija zadruge. Vse zborovanje je bilo zelo zanimivo, dolgočasno ni bilo. Vendar pa se je vršilo na dostojni višini in brez vpitja. Govorniki so se poskrbeli za dovip, pa tudi drugi. Tako je na primer na eno stran eden glasoval, ki sploh ni imel do tega pravice. Pa kaj hočete! Je že tako: ljudski glas, božji glas.

Pri izvrševanju
Valega poklica
ste zdržani grgrati Rasto-
pite torej od časa do časa eno

Panflavin
pastilo

v ustih 3 tem razkužite
ustno in tretno duplino in
uničite povzročitelje bolezni.

BAYER

Dr. P.

Kardinalno vprašanje — nizke obresti

To dni je bilo v nemških listih, da so glavni denarni zavodi sklenili pritiskati na vse druge, naj bi se znižale debetne obresti.

To vprašanje se je pri nas letos že večkrat razpravljalo, a s tem edinim zaključkom, da je najprej treba izdatno znižati obresti na vloge in potem šele polagoma preiti tudi k debetnim obrestim.

Nobenega dvoma ni, da je eno izmed kardinalnih vprašanj za našega poselnika, ki ima večje ali manjše posojilo, da se debetne obresti pri današnji gospodarski krizi čimprej izdatno znižajo. Toda zopet je to velik problem zase, če je to danes pri nas že možno. Vsaj zelo domnevno je, da bi se kmalu tako daleč približali onim obrestim, ki so veljale — v zlati valuti pred vojno. Površen pregled po kreditnih razmerah in pogojih nam le preveč jasno priča, da je napetost v višini obrestij v posrednih banovinah še vedno izdatno velika in da še dolgo ne bodo denarne razmere take, da bi bilo povsod upati vse, na isto višino, kot je n. pr. pri slovenskih denarnih zavodih, pri katerih vladajo v primeri z drugimi banovinami najsolidnejše in tudi relativno najnižje obrestne mere, dasi vemo, da tudi v Sloveniji do najnovejšega časa ni vladala povsem ista obrestna mera. Naj pravi statistika Zadržne zveze za leto 1929, ki pa velja vobče tudi za leto 1930, da je obrestna mera za vloge 5,5%, za posojila pa 8% in da razlika med kranjsko in štajersko obrestno mero še vedno obstoji, ne glede na Prekmurje, ki ima za vloge 8%, za posojila pa tudi 11%.

O kakem bližnjem izdatnem znižanju obrestnih mer v prilogi dolžnikom trenutno še ni nikakega glasu. Ali bo vlada na tem polju mogla dovolj krepko pritiskati, to se bo videlo prihodnje leto, za letošje je imela voljo, a — uspeha še ni.

Kakor torej vse kaže, ni pričakovati, da bi prišli v doglednem času do predvojne stanja, pa tudi če bi poedina nova hiša stala približno enako vsoto denarja kakor pred vojno. A tudi za stare hiše, kupljene na hipotekno posojilo s kratkoročno dobo, velja isto. Le kdor zida s svojim lastnim denarjem ali s prav malim izposojenim kapitalom, more, če hoče seveda, nuditi najemu stanovanje pod ugodnejšimi pogoji kot vsakdo drugi. ki računa, da mu bo najemnik pomagal nositi visoke obresti s kratkoročnim dolgom zadolženega hiše. Tak hišni posestnik bo mogoč v dobi hišne inflacije lažje konkurirati in zdržati tekmo kot — visoko zadolženi hišni lastnik.

Tako stanje pa je pričakovati v teku nekaj let, ko bo na ponudbo pomoči stanovanj, a malo najemnikov, ki bi nudili hišnemu lastniku zahtevano visoko najemnino — ako najemniki, v prvi vrsti državni nastavljenec, ne dobe v kratkem onega zvišanja prejemkov, ki odgovarja povprečni višini sedanjega najemnine, celoma preprosti valuti.

Kdaj se to zgodi, se še sploh zgrdi, je v dobi prisilnega znižavanja službenih prejemkov, v dobi gospodarske depresije, težko napovedati. Ako se ne zgodi, potem bo državni nastavljenec še nadalje živel v bedi in tonil v dolgih še bolj kot sedaj. O tem si ne smemo delati nikakih iluzij! In tako pridemo do vprašanja: bo li mogoč v bodoče državni nastavljenec še zidati nove hiše v visokimi obrestmi na kratkoročno dobo z računom, da mu bodo najemniki pomagali plačati — hipotekarni dolg? Mogoč bo, a le tisti, ki bo imel dovolj lastnega kapitala in lastno parcelo po nizki ceni! Koliko bo takih — denarnih magnatov od pihih prejemkih iz državne blaginje? Zlasti se pri deštju, da še ni čas n. pr. v Ljubljani, da bi zemljiška renta pričela padati; in ko dejstva nasprotno kriče še vedno o porastu: saj je v kratki dobi petih let dosegla že petkratno in še višjo višino. Čim dražja pa je zemlja — parcela — tem dražji je novozidani dom. Kdor ima mal denar in hoče zidati, mora daleč ven na periferijo, kjer pa tudi ni več svet pod 80 Din za 1 m². Danes stane v krogu 1 km od glavne pošte 1 m² zemlje že daleč nad 100 Din! Kdor bo torej hotel postelj zidati, bo moral računati najprej z drago parcelo in zato tudi z majhnim in primeroma zelo dragim »lastnim domom«, ki bo vsekakor dokaj manjši od onega, ki je bil zidan, recimo pred petimi leti z enako vsoto kapitala. »Rentabilnost« prvega pa je gotovo večja od drugega od enakih efektivnih stroškov! Položaj kasneje zidajočega gospodarja bo od visokih obrestih tem težji, zlasti pri enakih — majhnih mesečnih prejemkih...

Državni nastavljenec kot hišni posestnik bo tako nujno imel težko stališče do onega, ki mu je denar posodil; nosil bo breme, ki ne bo sladko ne njemu in ne družini. In vendar je gotovo lasten dram najsrčnejša želja slehernega nastavljenca z večjo družino, ker teče najde gospodarja, ki ne odganja najemnika radi otrok. Prednost imajo vedno in povsod le družine brez otrok.

Zato je umesten naš klic: Delodajalce naš, država, pridite hitro na pomoč! Gospod ban, ne pozabite na bedo tistih, ki imajo družine in hočejo imeti stanovanje poceni, da si zgrade in ohranijo lasten dom z gotovostjo, da bo ta dom enkrat čez 25 let vsaj resnično njihova lastnina!

Nizke hipotekne amortizacijske obresti na dolgoročni račun: to je osnovno vprašanje v bedi državnih nastavljenec. Čim je to vprašanje ugodno rešeno, je rešeno veliko vprašanje izmed onih, ki danes z usodno težo tišče k tlom pogum državnih nastavljenec. Zato: brez posebnega stanovanjskega fonda ni prave rešitve osnovnega vprašanja v bedi državnih nastavljenec. Le poseben fond more zagotoviti nizke obresti in dolgoročni kredit.

Hic Rhodus, hic saltus!

Naročajte »Slovenca«!

Kalendar

Sreda, 17. decembra: Kvatir, Lazar, škol; Vivina, devica, Sirog post.

Osebnosti

✱ Poroka. Dne 30. novembra sta se v Pl. sech poročila g. Vimpolšek Franca iz Brežic in gospa Terezijska Gecar, roj. Ivanšek, trgovka in veleposrednica v Pisceh, Vesek svatje so zbrali 250. Dru. za novo bogoslovno v Mariboru. Novoporočencema obilo sreče!

✱ Zupan podal ostavko. Zupan Kobal Frane v občini Trzince, okraj Krško, ki z uspehom zupanuje že sedmo leto, je podal ostavko.

Novi grobovi

✱ Jurkloster. Pokopali smo na sv. Lucije dan, na semanju. Dan v Jurklosteru 66 let staro Leskovec Marijo, po domače Hrustovo mater, Stregla je več materam ob porodu in pri takem opravilu jo je dohitela nenadna smrt. V četrti dopoldne pred 10. uro je Hrustovka še poila vinski čaj in vsa vesela se dodala: »Sedaj bom pa še en čas živela. Niso je hotela popraviti porodno posteljo, naslonila se na posteljo in umrla, zadeta od srčne kapi. Bila je dobro srečna žena, dvakratna vdova. Pogrebcev je bilo veliko.

Mala kronika

✱ Radio Ljubljana proslavi imendan. Nj. Vel. kralja Aleksandra danes s svečano akademijo, katero oddaja iz studia ob 11 dopoldne. Vse točke proizvajajo dijakine ženske realne gimnazije v Ljubljani.

✱ Sneg v Kamniku izginil. V Kamniku je padlo kakih 10 cm snega, ki pa je domalega že zopet zginil. Mraza nič.

✱ Otvoritev telefonskih relacij. S 1. decembrom t. l. je pošta uprava otvorila telefonski promet med centralami v Mariboru, Ptuj, pri Sv. Kungoti, v Marneburgu, pri Sv. Lovrenca na Pohorju in v Vuhredu ter med avstrijsko centralo v Leutbach. Pristojbina za navadno govorilno enoto je v vseh naštetih relacijah 16.50 Din.

✱ Radio komarji. Kako zabavni in poučni so teden za tedenom programi radio-Ljubljana. Z veseljem in užitkom na poslušal predavanj, petje in godbo le tisti, kateri svoj aparat propisno prijavijo in naročnino plačujejo. Radio-komarji so pa v neprestanem strahu, da bodo zasledeni in kaznovani. Tem ljudem nič ne zaleže izgovor, da imajo aparat samo za poskušnjo, da so ga ravno dobili in da ga bodo jutri že ne že danes vrnili. Pa jim vse skup nič ne pomaga. Ob aparat so, pa še denarna globa jih zadene. Kljub vsemu temu se njih število kar noče kaj prida skrajšati. Ista je na Nemskem. V mesecih od julija do septembra 1930 je bilo kaznovanih 221 oseb proti 217 radio komarjem. V enakih dobi l. 1929 in proti 217 osebami v mesecih aprila, maja in junija t. l. Zaplenjeni so jim bili vmes jako dragoceni radioparati pa še denarno kazni so morali plačati. Neki radio-komar je moral poleg drugih kazni še sedeti v ječi teden dni. Med obsojenimi je bilo sedem oseb, ki so radiokomarjem pomagali na kukuškoli način.

✱ Pomladanski pozdrav. Prejeli smo od g. Hercoga Jerneja drugi pomladanski pozdrav — nabit dan 14. decembra 1930 na severni meji v St. Ilju v Slovenskih gorah, lepe rdeče jagine. Hvala za pozdrav!

✱ Tolmač zakona o izvršitvi in zavarovanju. Zagrebška »Tipografija« je izdala »Tolmač zakona o izvršitvi in obeh, ediciji«. Obseva, 621 strani obsejajoče delo je napisal Slovenec dr. Fr. Goršič, inšpektor notranjega ministrstva. Pisec je znan so-trudnik »Slov. Pravnika«. Svoječasno je bil več let sodnik delnega sodišča ljubljanskega. »Tolmač« je namenjen predvsem praktičnim pravnikom. Do neke mere bo pa služil tudi kot učna knjiga, dasi je za to svrhu zelo obsežen. Dobrodošlo bo sodicem, upravnim oblastem in drugim. Mnogo bolj kot v Sloveniji in Dalmaciji pa bo knjiga dobrodošla v krajih, kjer se izvršilni zakon, ki je izdelan po sloviem Kleinovem izvršilnem sistemu, na novo uvaja, to so zlasti pokrajine Srbije in Gragore. Tudi bodo radi kompliciranosti zakona težave nedvoumno velike. Novi izvršilni zakon je izšel 23. jul. letos, obvezno moč pa bo dobil 1. jan. 1932. Tolmač ima pridan: 1. uredba o zavarovanju, prisilnem plačevanju in neplačevosti davkov in 2. haško konvencijo o civilnem sodnem postopku, ki od letos velja tudi v naši državi. Tolmač se oziira na vse važnejše zakonske načrte, ki se bodo v doglednem času razglasili, pa tudi tiste konvencije s tuji državami, jemlje v poštev, ki vsebujejo kake izvršilne določbe. V predgovoru navaja pisec, da se je pri svojem delu posluževal predvsem obrazložitev načrta izvršilnega zakona, ki ga je izdalo pravosodno ministrstvo in načrta zakona o obtem upravnem postopku in nekaterih drugih zakonov, dalje pa tudi komentarjev avstrijskega izvršilnega reda od dr. Neumanna in dr. Lichtblaua, posebej pa jugoslovanskega dodatka, ki sta ga napisala dr. Eberle in dr. Sajovic, spisov dr. Kreka in dr. Škrlja in slovenskega prevoda avstrijskega sedaj pri nas veljavnega izvršilnega reda od Kavčnika. Omenja tudi sistematska dela piscev dr. Pollaka, dr. Walckerja, dr. Werka in dr. Schauerja. Tolmač je napisan kot Dolenčev Tolmač kazenskega zakonika tako, da razlaga paragraf za paragrafom. Pisec je vsakemu paragrafu dal naslov, kar bo zelo olajšalo uporabo knjige. V nasprotju z avstrijskimi zakoni so naši jugoslovanski zakoniki (kazenski zakonik, civilni postopni in dr.) s takozvanimi podnaslovi pri posameznih paragrafih zelo skopli. Nista pa komentirani obe dodatni uredbi. Stvarno kazeno je izčrpano. Tisk knjige je lep, papir fin, vezava lična, le da ne zgrede preveč trpežna. Cena knjige je 160 Din.

✱ Dan žari o polnoči. Dvanajst božičnih pesmi za mečani zbor, solo in orke zložil Karlo Adamič, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 24 Din; glasovi niso izšli. — Omenjena založba poklanja našim cerkvenim zborom priročnik zbirko kot božično darilo, ki vsebuje 12 lahkih in melodioznih božičnih pesmi. Božične pesmi kaj radi pojemo in poslušamo. Ob njih spet se radujemo velike božje skrivnosti rojstva Gospodovega, našega odrešenja. Ti ljubki napetki bodo izbiti kakor drugi božični spet poveličevali in tolažili lepe in vesele božične praznike, posebno še po deželi. Vsem cerkvenim zborom jih najpoprejše priporočamo.

✱ Kmetijska kemija. Spisal ing. agr. Ivo Zobeč, 137 strani. Cena karlovan 45 Din, vezani v celo platno 52 Din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Kmetijstvo je silno obsežna veda in zahteva veliko znanja, da se mora umni kmetovalec učiti celo življenje. Kemija pa je podlaga vsem panogam kmetijstva. Brez znanja glavnih osnov kemije je vsak resen napredek nemogoč. Knjiga je namenjena predvsem absolventom in učencem kmetijskih, vinarskih, mlekarških in drugih sorodnih šol,endar pa tako prirečena in razširjena, da bo

koristila tudi tistemu, ki ni imel priliko v šoli zajemati fundamentalne nauke naprednega gospodarstva. Prav tako bo kot priročnik dobro služila zlasti učiteljuv kmetijsko nadaljevalnih in gospodinjstkih šolah, vsem, ki poučujejo kmetijske in prirodne nauke. Razdeljena je v anorgansko in organsko kemijo, kmetijsko kemično tehnologijo in agrikulturno kemijo.

✱ Sveta Lucija. Igra v treh dejanjih — 14 oseb za mešane vloge. Spisal jo je dr. J. E. Krek. Cena 5 Din. Dobi se v jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Igra sama je lahko upriporljiva, snov zajeta iz življenja našega dobrega slovenskega ljudstva — in jo bo zmoget še tako mal podeželski oder. Ker se igrača že dolgo ni dobila, jo sedaj tem topleje priporočamo.

✱ Klavirski mladini kupite za Božič 10 povesti skladatelja Vasilja Mirka, ki so izšle v založbi pevskega društva Ljubljanski zvon in se dobe (po ceni 15 Din partitura) v vseh knjigarnah. Razposilja jih pa tudi pevsko društvo Ljubljanski zvon v Ljubljani.

✱ Nov telefon si je nabavila tverka Josip Eberle, ki ima številko 3149. Obenem opozarjamo na njen zanimiv oglas.

✱ Čajno maslo za božične praznike v najboljši kvaleteti vam nudi Osrednje mlekarne, Ljubljana, Malstrova ul. 10.

✱ Vprašanje, kaj naj podarim za božič, je rešeno, ako se potrudite v trgovino F. Čuden, Prešernova 1.

✱ Ne odlašajte z naročilom za obilno novoletnega voščila v »Slovenec«! V zadnjih dnevih radi velikega navala ne bo mogoče vsakemu inserentu tako ustreči, kot bi bilo želeli. V lastnem interesu naj torej vsak obrtnik in trgovec čim najprej mogoče še ta teden dopolnje svoje cenj. naročilo.

Kranj

Francoski tečaj III. (literarno-konverzacijski) radi drž. praznika v sredo odpade in se vrši ob isti uri v petek, dne 19. t. m. — Vodja tečaja.

Kočevje

Eno leto poteče že dni, odkar imamo v mestni dekanijijski cerkvi krasne, velike nove orgle, ki se pristevajo k bolj prvim v Jugoslaviji. Prvič so zapele pri lanskih polnočnicah. Večraj pa so prevažali iz naše nastaje nove orgle za župno cerkev v Mozlju pri Kočevju. Postavili jih bodo ta teden in zapele bodo k božičnim praznikom.

Ljubljana

Revež umrl v zaporu

Ljubljana, 16. decembra.

Zalostni slučaj, ki se je zgodil v noči od 15. na 16. decembra v kroniki naše rešilne postaje, ni edini, dasi je po svojem značaju tak, da bi sam moral zadostovati, da bi vsi nerodajni faktorji poskrbeli, da se ne pripeti kaj podobnega nikdar več. Če imamo društva za zaščito živali in ne vem še česa, bi lahko tudi spremenili predpise javnih institucij tako, da bi umirajoči ljudje, najdeni na cesti, umirali pod streho.

Snoči ob pol 7 je bila pozvana rešilna postaja na Rimsko cesto 13, da odpelje obnemoglega delavca Jeraja Petra v bolnišnico. Rešilni voz je kmalu prišel ponj in naložil 71 let starega in zdelanega starčka ter ga odpeljal v bolnišnico. Ko so ga pripeljali tja, ga je bolnišnica odklonila, češ da spada v hiralnico. Ker pa hiralnica ob 7 ne sprejema več, vrh tega pa je še prenapolnjena, je moralo rešilno osebje voziti onemoglega od Poncija do Pilata in ni vedelo, kam z njim. Končno so ga prepeljali na magistrat in naprosili magistratnega ječarja Josipa Jezovška, naj ga prenoči. Če nima druge prostora, pa vsaj na slamnjači v mestnem zaporu. Tako je dobil revež končno svoje zatočišče. Ker je bil zelo slab, so mu položili slamnjačo iz priče na tla, da se ponoči morda ne bi prevrnil

Razlika med občani in hišami

Seveda je razlika med ljudmi: nekateri so visoki gospodje, drugi pa so uboge pare, ki žive, kakor je mnenja, prva vrsta ljudi. Prvi so mnenja, da imajo vse pravice, drugi pa imajo samo eno pravico, namreč, sprejemati milosti. Druga vrsta ljudi ni točno istega mnenja kakor prva in se drzne večih misliti, da so ljudje pred zakonom vsi enaki.

Seveda je razlika tudi med hišami: nekateri so palače in stoji na Aleksandrovi cesti, v Beethovni ulici, na Mikloševci cesti in drugod, druge so pa zopet male hišice v Zelini jami, v Šiški, v Rožni dolini in med to drugo vrsto hišic so se v zadnjem času vsutile tudi hišice v Juljavi vasi. Seveda so prav za prav vse te hiše med seboj enakovredne pred zakonom. Vse so namenjene človeškemu prebivališču, pa vendar si niso med seboj enake in enakovredne. Vsaj gospodje z mestne občine so tega mnenja, da hišice v Juljavi vasi ni štet v isto vrsto kakor ostale hiše. Zakaj te hišice so bile zgrajene s podporo mestne občine in torej sime mestna občina edina in samo ona odločati o življenju in smrti prebivalcev te naselbine.

Nič drugače si ni mogoče razlagati sklepa slavnega magistratnega gremija z dne 21. novembra t. l., ki se glasi: »Na novi naselbini, ki je v zadnjem času zrastle s podporo mestne občine na Galjevi, se načelno ne dovoli nobeno izvrševanje obrti. Mestna občina je dala ljudem podporo za zgradbo stanovanj, nikakor pa ne za to, da bi se po hišah napravili kakršnikoli trgovski lokali.«

Utemeljen ta sklep ni v pravi ničemer, kakor edino za visoko moralo mestne občine, ki vedno odločno nastopa proti spekulaciji in namerava tako tudi v bodoče. Začen pa je treba takoj pri malem. Ubogi čevljar, krojač, mizar in podobni mali obrtniki, vsi, ki ste gradili s podporo in z milostjo mestne občine svoje hišice na Galjevi in v Vodovodni jami, in ki jih še nameravate graditi tam daleč na Cesti na Rakovo jelo, pa ste zraven spekulirali do boste v svojih hišah smeli neke tempati čevlje, krpati stare obleke in popravljal lesene mize, vnm bo mestna občina že pokazala! Ali ne veste, da mestna občina ne dovoljuje nobene spekulacije v vaših in mestnih hišah, nobene spekulacije z vašimi in mestnimi hišami? Če

»Vsi pravi Wimpassing gumi škornji imajo na vsakem podolatu s strani utlačano znamko«

Wellington

WIMPASSING gumi škorenj, kateri se obuva direktno na nogo.

Gladek, zelo eleganten v obliki ter plemenit v liniji, daje WIMPASSING-Wellington škorenj dami vilko postavo, kakor to zahteva moda.

WIMPASSING-Wellington škorenj je sigurno najapartnejša zimska obulev, ki se je izdelala v zadnjih letih. Poleg tega varuje drage nogavice, kakor tudi telo od prehlajenja.

V črni in ružavi barvi z belo podslavo. Za damo z nizko ali visoko peto, za deklice in dečo z nizko peto.

Vsi pravi Wimpassing gumi škornji imajo na vsakem podolatu s strani utlačano znamko

WIMPASSING

Fovarniško »kladišče«: »PALMA«, Zagreb, poštni predaj 226

Ujeta tatova v trnovskem župnišču

Ljubljana, 16. dec.

Danes sta se v trnovskem župnišču ujela v past dva mlada, a zelo prebrisana tatova, ki sta najbrže mislila, da bosta odnesla iz župnišča bogve kakšen plen. Glavno zaslugu pa, da sta se ta dva tatova ujela, ima ljubljanska kuharica v trnovskem župnišču Lojzka. Tatova sta popoldne sprejela okoli župnišča in sta celo sprajevala trnovskega ministranta, če so gospodje doma. Ko sta tatova vedela, da gospodov ni doma, sta odšla v župnišče in pričela stikati, kje bi se dalo kaj sneti. Neki možki pa je to opazil in je hitel obvestiti Lojzko, češ, da ima v župnišču sumljive goste. Lojzka je takoj pregledala vse laro in ko je našla sobe zaklenjene in v redu, je odšla še v podstrešje. Odprla je vrata in takoj zapazila enega obeh mladih tatov. Kaj delaš tukaj, ga je ostro vprašala. Ni pa čakala odgovora, temveč skočila ven, zaloputnila vrata in jih zaklenila: »Ali te imam?« Nato je kuharica odšla po stražnika. Končno sta prišla dva stražnika, ki sta v podstrešju v takoj pri vratih našla tatova. »Ali je še kakšen in,« sta stražnika vprašala fant, ali si sam? In fant je odgovoril: »Sam!« Stražnikoma pa se ni zdelo verjetno, da bi ta mladi fant sam kradel in sta s svetilko posvetila po podstrešju, ter res opazila za tramovem obuto možko bedro. Izvlekla sta nogo ven in z nogo vred potegnili ven tudi njenega lastnika, drugega tala. Tako sta bila oba liča mleta. Prvi tat je 17-letni Jakob Jančar, doma iz Zdobrove pri D. M. v Polju, drugi pa 19-letni Ivan Lakner, doma iz Studenca pri Krškem. Oba sta se že svoj čas seznanila s policijskimi registerji. Vodilec pri tem tatinskem poslu je bil tudi ukusnejši. Ta je navedel mlajšega Jančarja, naj stražnika, ko pride ponj, pove, da je sam v podstrešju, tako, da bi se Lakner pozneje zmažal na prasto. V minuti družbi je se nekdo tretji ki je čakal pod konstanti. Ta je pa zavohal nevarnost in je pobesal. Stražnika sta vprašala tatova: »Kaj sta iskala tu gor?« in fant sta že imela star tatinski izgovor: »Sum misli, da bova našla kakšne stare čizme!« Izgovor lina ni pomagal in stražnika sta oba tatova odpelala v zapor.

Ka' bo danes?

Drama: Zaprta.

Opera: La Mascotte. Red E.

Prosveta Krakovo-Trnovo: VI. prosvetni večer v društveni dvorani. Korunova ul. 14. Sklopitično predavanje g. prof. Janka Mlakarja: »Potovanje po Orientu«. Ob 8.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Trnkocij ded, Mestni trg 5 in mr. Ramor, Miklošičeva c. 20.

✱ Častniški zbor ljubljanske garnizije priredi 17. decembra v vseh prostorih Sokola I. na Laboru v čast rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. svečano zabavo. Obleka: Za dame plesna toaleta, za gospote frak in smoking, za častnike svečana življen stroja z vsemi odlikovanji. Dostop imajo samo vabljeni. Pričetek zabave ob 21.30.

✱ Mestna občina ljubljanska razobesi v proslavo rojstnega dne Nj. Velikostiava kralja Aleksandra I. državne zastave. Vabimo vse meščane, da okrase svoje hiše z državnimi zastavami.

✱ Krščanska ženska društvo ponovno vabi svoje članice na občni zbor, ki bo v četrti, dne 18. t. m. ob 16 uri popoldne v jugoslovanski tiskarni I. nad. Odbor.

✱ Fantovski odsek Sentpetrskesega prosvetnega društva ima drev ob 8 v društvenih prostorih obiljno pevsko vajo. Ker je to zadnja vaja pred božičem in novim letom, prosim, da se gotovo vsi člani udeležijo te vaje. — Predsednik.

✱ Predavanje v »Pravniku«. V sestrtek dne 18. decembra t. l. bo predaval na šestem društvu »Pravnika« gosp. apelacijski sodnik dr. Edvard Pajnič: »Preiskavi sodnih odločb v pripravljalnem kazenskem postopanju«. Predavanje bo točno ob šestih popoldne na sodišču v Ljubljani soba šte. 29 in vabi k obliki udeležbi odbor.

Moje potovanje po Sredozemskem morju je naslov predavanja, ki ga bo imel v petek 19. t. m. na 10. prosvetnem večeru g. prof. Janko Mlakar, in sicer bo petkovo predavanje obsegalo prvi del potovanja, z drugim delom pa bo nadaljeval predavatelj v soboto 20. t. m. ob 8 zvečer v verandni dvorani Uniona. Ker je predavatelj strokovnjak na tem polju in nam bo poleg koristnega in poučnega nudil tudi mnogo zabavnega, zato opozarjamo na predprijavo vstopnic, ki je v Prosveti zvezi, Miklošičeva c. 5. Cena rezerviranim sedem 5 Din, ostali 3 Din, stojišča 2 Din.

Javna prošnja. Vincencijeva konferenca bi pri svoji božičnici rada obdarovala najsiromašnejše otroke, ki so brez potrebne obleke, brez zadostne hrane in kojih čutijo se brezposelni in kojih matere se z največimi mukami pehajo za kruh. Kdor koli že more pogrešiti kako manjšo vsoto, blago ali živila, naj se spomni teh siromakov in naj nam priskoči na pomoč pri delu krščanskega usmiljenja. Darove sprejema uprava »Slovenca« in hišnik na gradu. — Vincencijeva konferenca za Grad.

Naše narodno ženstvo opozarjamo in vabimo, da v velikem številu poseti koncert dveh belgajskih umetnic, ki koncertirata prvič v našem mestu. Violinistka Marija Mihajlovič in njena sestra pianistka Olga Mihajlovič sta obe priznani in visoko cenjeni umetnici, ki imata najboljšo tu- in inozemsko kritiko. Polna dvorana naj bo dokaz simpatij, ki jih gojimo napram obema umetnicama, ki sta se posvetili koncertnemu življenju. Predprodaja vstopnic je v Matični knjigarni. Ravno tam se dobi tudi potrebni spored. Cene običajne koncertne.

Državni konservatorij v Ljubljani. Proslavi rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. s produkcijo (interno vajo) gojencev drž. konservatorija. Produkcija bo danes 17. v Filharmonični dvorani. Začetek točno ob 6 zvečer. Vstop prost. Ravateljstvo vabi starše in sorodnike gojencev, da posejijo to priridev. Prihodnja priridev bo pa v nedeljo 21. t. m. ob pol 11 dopoldne v Filharmonični dvorani. Kot dobrodelna priridev se bo vršila akademija gojencev drž. konservatorija v prid ubožni mestni deci.

Dijaki drž. klas. gimnazije v Ljubljani. združeni v srednješolski organizaciji »ZAR«, uprizorijo v okviru proslave rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. v sredo, dne 17. t. m. ob 16 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti znano Molijerovo komedijo »Namisljeni bolniki«. — Snov je zanimiva. Ampak kaj snov sam! Kako jo je Molier obdelal! To je humor! Kdor se hoče pošteno razvedriti in odnesti bogat užitek, naj si predstavijo vse, kakor ogleda! Vstopnice se v predprodaji dobe v trgovini A. Gorec, Dunajska cesta 1, sicer pa pred pričetkom predstave v Delavski zbornici na Miklošičevi cesti.

Carina in carinska politika. O tem poglavju, ki ne zanima samo gospodarskih krogov, marveč v današnjih časih tudi vse druge sloje prebivalstva, bo govor na družabnem večeru Trgovskega društva »Merkur« prihodnjo soboto. O tem važnem in aktualnem predmetu bo predaval gospod Ivan Mohorič, tajnik Zbornice za TOI. Gospod predavatelj je vajen in znan govornik ter izvrsten poznavalec carinskih in carinsko političnih vprašanj. Predavanje se vrši v soboto, dne 20. decembra 1930 ob 9 zvečer v restavraciji »Zvezda«. Vstop je brezplačen. Gostje, gospodje in dame so dobrodošli.

Zanimivo predavanje. V četrtek, dne 18. t. m. bo ob 8 zvečer v gradbeni risalnici na tehniški predaval g. ing. Janko Mačkovec. Naslov predavanja: Nekaj zanimivih rezultatov glede utrditve zestišča na poskusni cesti pri Braunschweigu. Predavanje, ki ga priredi Akademski klub gradbenikov priporočamo zlasti radi tega, ker je vprašanje ureditve cest pri nas ravno v sedanjosti zelo aktualno. Vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

Trgovine v nedeljo 21. t. m. smejo biti v zmislu čl. 27. naredbe o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic ves dan odprle. — Načelstvo.

Poškodbe po snegu. Jugosl. Siemens d. d. nam piše: Radi snežnega zameta so se potrgale na več mestih prostovoljne žice električne urne na pravne mestne občine ljubljanske. Iz tega vzroka se je ustavila električna urna naprava ter smo bili primorani staviti jo iz obrata. Slični defekti so nastali tudi na ostalih električnih vodih, ki so napeljeni po Ljubljani. Skušali bomo popravilo čim prej izvršiti ter staviti urno napravo zopet v obrat.

Kdaj ugašate luči po cestah in trgih? Pišejo nam: Znano je, da gre od pol šestih do sedmih jutraj v Ljubljani največ ljudi v cerkev: to velja za poletje in za zimo. Gotovo je ne samo zaradi obiska cerkva, marveč tudi zaradi potnikov, ki se odpeljejo z ranimi vlakmi, da je tudi pozimi med pol šestimi in sedmo več ljudi na cesti ko vso noč od enajstih do pol šestih. Naj mestni magistrat napravi red za ugašanje luči. Že večkrat sem slišal ljudi, ki so šli jutraj v cerkev, pa jim je ugaševalec pihnil luc pred nosom, zabavljati, češ za ponočnjake in pijanice gori ponoči luc, za nas, ki hodimo jutraj v cerkev, jih pa ugašajo.

Naše glasbene kroge in ljubitelje glasbe opozarjamo na zanimivo predavanje prof. S. Šantla »O novem tenorskem godalu goslarja Mušiča«, ki bo v soboto 20. t. m. ob 18 in četrti sobi 14. Glasbene Matice. Po predavanju bo kratka muzikalna produkcija, pri kateri sodelujejo iz prijaznosti gg. Bajde, prof. Ivančič, Lipovšek, Pfeifer, Stanič in Santel ml. Vstop prost.

Aktiven smučar. Sigurno ve, kaj rabi, da v svojem športu dobro uspeva. Zato Vas tvrdka »Alpina«, Stane Šporn, Ljubljana, Masarykova 12 (pri kolodvoru) res najsolidnejše postreže.

Tečaj krojenja krojačem, šiviljam, nešiviljam po božiču. Revnejšim znizano. Strokovno krojno učilišče, Stari trg 19.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Sreda, 17. dec.: Zaprtlo.
Četrtek, 18. dec.: Zaprtlo.
Petek, 19. dec.: SEN KRESNE NOČI. Red D.
Sobota, 20. dec.: ob 16: RAZBOJNIKI. Dijaska predstava pri znanih cenah. Izven.

OPERA

Začetek ob 20.

Sreda, 17. dec.: LA MASOTTE. Red E.
Četrtek, 18. dec.: MOČ USODE. Red D.
Petek, 19. dec.: Zaprtlo.
Sobota, 20. dec.: LOHENGRI. Red A.

Mariborsko gledališče

Sreda, 17. dec.: Zaprtlo.
Četrtek, 18. dec.: ob 20: ŽIVLJENJE JE LEPO. Ab. A. Kuponi.

Iz družbenega življenja

Prosvetno društvo Krakovo-Trnovo v Ljubljani priredi davi v društveni dvorani, Karunova ul. 14, VI. prosvetni večer. Na programu je skopitno predavanje g. prof. Janko Mlakarja »Potovanje po Orijentu, posebno še po Palestini in Egiptu«. Predavanje pojasnjuje 80 skopitčnih slik. Vstopnina 2. 3 Din. Vrhudno vabimo. Odbor.

Maribor

Meljski most bodo gradili

Maribor, 16. decembra.

Že pred vojno je bilo sproženo vprašanje novega meljskega mostu, ter dobilo v poslednjih letih svojo aktualnost. Ob vsaki večji ali manjši razpravi ali občinskem svetu, ali okrajni samoupravi se je našenjal vprašanje meljskega mostu, ki je spriče de, da sedanji državni most iz daleka ne ustreza več ogromnemu prometu, tembolj pridobivalo na vrednost. Zdi se, da se omenjeno vprašanje bliža svoji rešitvi. Pripravljalna dela so že v toliko napredovala, da je za gradnjo mostu zagotovljen inozemski kapital. Gradbeni dela bo izvršila Splošna stavbna družba v Mariboru. Mestna občina bi v smislu dogovora jamčila za amortizacijo in

se je radi tega obrnila na gradbeno ministrstvo, ki je izjavilo, da nima nič proti temu, če bi se v ta namen pobirala mostnina. Predmetna rešitev gradbenega ministrstva stopi v veljavo na pristojnem mestu za gradnjo mostu.

Postavitve novega meljskega mostu moramo iz razloga vedno bolj naraščajočega prometa med Po-brežjem in Meljem, kakor tudi radi okolnosti, da državni most že davno ne odgovarja izredno naraslemu prometu, najtopleje pozdraviti. Splošna stavbna družba ima tozadevne načrte že pripravljene. Gradbeni dela se bodo pričela, brž ko pride med činitelji, ki prihajajo v poštev, do končne odločitve v predmetnem vprašanju.

Državni upokojenci in upokojenke se organizirajo. V nedeljo je bil pri Gambrinu ustanovni občni zbor mariborske podružnice državnih upokojencev in upokojenk v Ljubljani. Navzoča eta bila tudi delegata iz Ljubljane in sicer predsednik Lilleg in blagajnik Debeljak. Zbor je otvoril v imenu pripravljalnega odbora višji poštni kontrolor Karis. Na dnevnem redu je bilo tudi predsednikovo poročilo, ki se je nanašalo predvsem na novi uradniški zakon, ki se bo v doglednem času razglasil. Po sprejetju podružničnih pravil se je izvolil društveni odbor, v katerem so znani odlični zagovorniki interesov državnih upokojencev: višji poštni svetnik M. Vrtnjak, predsednik; nadučitelj J. Reich, tajnik in blagajnik; prof. dr. Zmave, poštni upravnik V. Fabijani ter ravnatelj zemljiške knjige Miha Vučetič, odborniki. Odboru želimo pri delu za zboljšanje gmotnega položaja državnih upokojencev in upokojenk kar najlepših uspehov.

Smrt v trgovini. Včeraj ob 16 je prišel v trgovino Martinza in Straussa v Gosposki ulici neznan moški in prosil pomoči, ker mu je nenadoma postalo slabo. V nastopnem trenutku se je zgrudil ter obležal mrtev na tleh. Ugotovilo se je, da je nesrečni I. Seriatz, ključavničar drž. železnice. Njegova žena ima v Studencih trgovino. Prepeljali so ga v mrtvašnico.

Došlo! Čaj nove žetve. Posebno se opozarja na bogato zalogo obeskov za božično drevo. Prvovrstno blago, solidne cene. Jaš in Lesjak — Maribor.

Opozorjamo na veliko zalogo nanufakturnega modnega blaga in posteljnih odevi po solidnih cenah. Kühr & Hrovat, Maribor, Aleksandrova 9.

Celje

Prošli prosvetni večer je potekel na eni strani v znamenju nove zime in vseh njenih nepravil, na drugi strani pa spet v znamenju duhovite, filozofske-kulturno globoke in etično vzvišene besede režiserja g. Milana Skrbinskega. Predavatelj je najprej opredelil pojem gledališča v nasprotju z napačnimi nazori o njem, njegova kulturno poslanstvo ter se v nadaljnjem pečal z ansamblom, režiserjem, igravcem, kritiko, občinstvom, diletantizmom ter modernimi gledališkimi stremenji. Publika je sprejela njegove besede z dolgočasnimi izrazi hvalečnosti. Po predavanju je g. režiser z mojstrsko plastičnostjo besed ter nazornim razumevanjem recitala Askerčevega »Iskarijota« in Cankarjevega »Gospoda stotnika«. Njegova recitacija je napravila kar najgloblji vtis in občinstvo bi ga bilo še in še poslušalo. Zal da je, kakor že rečeno, nova zima in nezgoda z lučjo, ki je šele na večer zasvetila, marsikoga zadržala doma v veri, da se prosvetni večer pri takih razmerah ne bo vršil. Pohvalno pa je treba omeniti, da so predavanju prisostvovali številni člani in članice Gledališke družine, Krekove družine in Dramatičnega društva.

Ze lani se je Gledališka družina KPD: z decembrskega predstavo Ivan Cankarjevega »Jakoba Rude« poklonila spominu velikega oblikovalca slovenskega srca Ivana Cankarja. Letos smo obhajali 12. obletnico njegove smrti in temu dejstvu bo posvečena slavnostna predstava v soboto dne 20. t. m. ob 8 zvečer v Ljudskem domu, kjer Gledališka družina KPD uprizori Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«. Predprodaja vstopnic je v Slomskovi tiskovni zadrugi.

Celjsko pevsko društvo se je na lep način poklonilo na intimni zabavni prireditvi v soboto dne 13. t. m. zvečer v gornjih prostorih Narodnega doma svojemu bivšemu zaslužnemu pevovodji skladatelju dr. A. Schwabu in svojemu najstarejšemu pevcu g. Ivanu Likarju. Ob zelo veliki udeležbi prijateljev lepe pesmi je mešani društveni zbor otvoril slavnost s petjem Schwabovih »Zvonov«. Po kratkem nagovoru je nato društveni predsednik prof. Fink izročil v znak hvalečnosti in priznanja diplomsko častnega članstva. Po oficijelnem delu, ki ga je izpolnil še društveni zbor, se je razvila pozno v noč animirana zabava.

Ptuj

V počastitev rojstnega dne Nj. Vel. kralja bo napravil agilni gimnazijski Pomladek rdečega križa v Ptuj akademijo v mestnem gledališču. Petje deklaracije in nagovor bodo na sporedu. Prav posebno pa je vabljiva čarobna mladinska igra »Palček Potep« v treh dejanjih. Akademija bo danes popoldne, prične se ob treh.

Hišo je kupil v Prešernovi ulici, kjer ima že prostor za svoj obrat g. slaščičar Seidling.

Napačnega je ustrelil. Najbolji prijatelj 20-letnega Fajfarja Ivana iz Sv. Barbare v Halozah je sin posestnika v Gruskovcu. Kljub dobremu poznavanju pa prejšnji teden zvečer Fajfarja ni spoznal. V usodni zmoti je streljal ob enajstih zvečer na Ivana. Po de anju se je tega hudo lesal in menda tudi izjavil, da je drugega mislil zadeti. Zamenjano žrtev so morali prepeljati v ptujsko bolnišnico. Fajfar je ustreljen v obe nogi.

Ljutomer

Koliko izpijemo v Ljutomeru? Po izkazu finančne uprave se je v teku lanskega leta izpijo na ozemlju ljutomerske občine 784 hl vina, 30 hl vinskega mošta, 476 hl piva in 500 hl sadjeva. — Občinske trošarine so sledeče: pri vinu 1 Din od litra, pri vinskem moštu 0.50 Din od litra, pri pivu 0.80 Din od litra, pri sadjevu 0.25 Din od litra. Občinska trošarina na sadjevec je v proračunu prihodnjega leta na novo predvidena. Od ražnih vrst žganja do 40% alkohola se bo pobirala občinska trošarina 10 Din od hektolitrske stopnje. — Na novo je uvedena tudi občinska trošarina na brezalkoholne pijače in sicer 1.50 Din od steklenice.

Za javna dela, vzdrževanje cest, mostov, vodovodov, kanalov, skupno z regulacijskim načrtom mesta je v proračunu prihodnjega leta predvidena vsota 62.800 Din, proti lanskim 36.800 Din. Upamo, da se bo tako povečana številka za javna dela v teku leta dejansko pokazala v splošno korist.

Misijski zvon kliče in vabi vsi teden. Ne preslišimo njegovega glasu.

Novo mesto

P. R. K. na tukajšnji meščanski šoli odpre svojo kuhinjo za ubožne dijakke na rojstni dan Nj. V. kralja t. j. v sredo 17. t. m. V ta namen prirejajo nabiralni dan je dal skoro 3.000 Din in precej živil. Točen obračun uspeha te akcije sledi. Za danes prav prišurna hvala vsem dobrotnikom, ki so se odzvali pozivu mladine, ki obnavlja v našem mestu prepotrebno dobrodelno ustanovo, ki naj omogoči študij tudi siromakom. Redno začne delovati kuhinja takoj po božičnih počitnicah.

Sadjarška podružnica v Novem mestu bo imela dne 6. januarja ob 10 dopoldne v meščanski šoli poučno predavanje o sadjarstvu. Predaval bo strokovni učitelj gruske kmetijske šole g. Flego. Predavanje bo zelo zanimivo za vsakogar posebno pa še za sadjarje in kmetovalce. Na to predavanje že sedaj opozarjamo.

Se je čas za vsakega obrtnika, trgovca, gostilničarja itd., da po naši Slovencevi podružnici pošlje novoletno voščilo za novoletno številko »Slovenca«, ki bo izšla v 35.000 izvodih, ter se s tem oddolži vsem svojim odjemalcem in gostom.

Lepo število knjig za odrasle in otroke ima v zalogi Slovenceva podružnica na Ljubljanski cesti. Knjige so lepe in poceni, ter najlepše božično ali novoletno darilo. Z njimi boste napravili vsakomur največje veselje. Oglejte si jih in kupite.

Litija

Smrtna kosa. Preteklo nedeljo je umrl po daljšem trpljenju daleč v okolici vsled svojega dobrohotnega značaja poznan in priljubljen posestnik in mlinar v Mošeniku g. Jožef Kosmač, v starosti 53 let. Zapušča ženo in 10 otrok. Bil je vseskozi veren krščanski mož, ki je bil dolgo vrsto let naročen na Slovenca in se prav živo vedno udeleževal v javnem življenju, kjer je šlo za koristi kmečkega stanu. Bil je tudi v krogih turistov Svete Gore priljubljen, ker je turistom vedno šel na roko. — Dolgo vrsto let je tudi prevažal potnike s čolnom na poljsko stran. — Pokopali so ga ob obilni udeležbi na farnem pokopališču na Savi, kjer naj živa večni mir. — Težko prizadetim naše sožalje. — V Hotiču je umrla v čestiti starosti starosti 90 let Škalčeva mama, gospa Ana Lovše. Strl jo je udarec, ki jo je zadel, ko je lansko leto umrl njen starejši sin Tone, kateremu je 80 let gospodinjila. Od takrat je sicer trdna kmečka žena pričela hirati. — Pokopali so jo v torek v rodbinsko grobnico na farnem pokopališču v Hotiču.

Slovenjgradec

Zadnja pot pokojnega Lovro Potočnika, ki se je vršila 14. t. m., je bila prav veličastna ter je pokazala, kako priljubljen je bil pokojnik med tukajšnjim ljudstvom. K pogrebu se je nabralo na stotine občinstva iz mesta in okolice. Sprevod je vogil v spremstvu treh drugih gg. duhovnikov domači mestni župnik č. g. Čizek. Pri odprtem grobu pa se je v krasnih besedah poslovil od pokojnika č. g. S. Kotnik, župnik iz Podgorja in velik prijatelj pokojnikov ter g. I. Kasel, za obrtno društvo in zadrugo. Prestreljivo je bilo videti in slišati najmlajšega okrog šestletnega sinčka Tonečka, ki je v sprevodu, na grobu in domov grede tako milo jokal za svojim ljubim atekom. Pokojniku blag »pomin.

Konjice

Najdelavnejši društvi v Konjicah sta brez dvoma Marijina družba in Katol. izobraževalno društvo. Ne mine mesec, da bi eni ali drugi ne priredili kakšne javne prireditve. Zadnjo nedeljo so fantje-kongreganisti ponovili igr »Marijin vitež«. Udeležba je bila zaradi skrajno slabega vremena bolj slaba. Toda to našim fantom ni vzeelo poguma in so gladko odigrali svoje vloge v veliko zadovoljstvo prisotnih gledalcev.

Katol. izobraževalno društvo se pripravlja že več tednov na veliko in krasno zgodovinsko igr »Ben-Hur«. Kdor igrig pozna, ta ve, koliko vsestranskih priprav je treba pri tej igri. Tu ne zadoštujejo samo dobre igralske moči, temveč največ težav povzroča scenarij. Toda društvo se ni ustrašilo kljub veliki denarni krizi ogromnih stroškov za nove kulise in obleke. Cela režija »Ben-Hurja« je v rokah društvenega predsednika g. Jožefa Šarlaha, ki je že večkrat pokazal svojo spretnost in iznajdljivost, zlasti v scenariju. Prva predstava »Ben-Hurja« bo na Štefanovu, t. j. 26. dec. t. l.

Električni tok nam je prekinil sneg v ponedeljek jutraj. Tokom dneva je bila zveza zopet vpostavljena, če ne bo spet kakega »malheurja«.

Križevci-Prekurje

Na uradni dan v Križevcih v Prekmurju dne 13. dec. 1930. je bila izročena gospodu Lipovšku Gašperju, okr. načelniku mursko-soboškega okraja po soglasnem sklepu obč. zastopstva in v navzočnosti vseh obč. odbornikov častna diploma, s katero ga imenuje največja občina na severnem Prekmurju za svojega častnega občana v priznanje vseh njegovih zaslug, ki si jih je prislužil ne samo kot človek, ampak tudi kot šef upravno-politične oblasti v teku 10-letnega svojega bivanja in taktičnega ter nepristranskega službovanja na odgovornem mestu za procvit splošnega blagostanja svojih bratov, — potomcev starih Slovencev, — Prekmurcev.

Na tem mestu mu tudi kličemo: Še na mnoga leta, pri najboljšem zdravju, na čast in ponos državne uprave! Občinski odbor v Križevcih v Prekmurju.

Naše dijaštvo

»Raste«, 3 + 4 štev. je v tiskarni. Razposlali jo bomo za Božič. Temu zvezku »Raste« smo pridejali položnico za naročnino. »Raste« se je že s 1 + 2 številko močno priljubila med našo mlado inteligenco. Ker je pa gmotno zavšna od vplačevanja naročnikov, prosimo vse naše prijatelje, da nam po priložni položnici čim prej nakazejo naročnino. Ta 2. zv »Raste« bo še pestrejši od prvega, dasi smo morali marsikaj še odložiti radi pomanjkanja prostora. — »Raste« smo priložili tudi novoletni nabiralni letacek za sklad Slovenske dijaške zveze s posebnim položnico. Upamo, da nam bodo naši prijatelji pri našem delu pomagali. — »Raste« se naroča na naslov: Akademski dom, Miklošičeva 5 — Ljubljana. Istotam se nahaja uredništvo. Stane 25 Din letno, za nedelja 35 Din. Posamezna številka 6 Din. Konzorcij »Raste«. Božična okrožnica SDZ bo razposlana te dni.

Duhovne vaje za akademike se vrše od 17. do 20. t. m. — Vsem želimo mnogo božičnega veselja.

Zveza Slovenije z morjem

Delo akcijskega odbora — Sodelovanje vseh laktorjev

Ljubljana, 16. dec.

Danes so ves dan bila v Ljubljani posvetovanja akcijskega odbora za zgradbo železniške zveze Slovenije z morjem. Sejem je predsedoval predsednik odbora sušaški župan Ružič, udeležili pa so se jih poleg ljubljanskih članov odbora tudi gen. tajnik zagrebaške zbornice dr. Cuvaj.

Na dopoldanski seji je podal poročilo o dosežanih delu odbora predsednik Ružič, ki je v glavnem poudarjal važnost dosedanjih akcij. Te akcije so imele do sedaj prav lepe uspehe. Uspele so pri vseh ministrstvih, posebno pa je bila tozadevna deputacija zadovoljna s sprejemom pri min. predsedniku gen. Peru Živkoviću, ki je zlasti poudarjal, da se naj dobi notranje posojilo za zgradbo te velevažne proge v slučaju pa, da to ne bi šlo, pa naj bi se dobilo inozemsko posojilo pod ugodnimi pogoji. Tudi ostala ministrstva so zagotovila odbor vso podporo. Predsednik poudarja, da je prišlo v akciji do najvažnejšega vprašanja, to je do načina financiranja cele akcije.

Nato se je razvila obsirna debata, v kateri so se udeleževali ljubljanski župan dr. Puc, nadalje tajnik zagrebaške zbornice dr. Cuvaj, tajnik ljubljanske zbornice Ivan Mohorič, predsednik ljubljanske zbornice Ivan Jelanič in dr. Andrejčič. V debati so zlasti poudarjali, da se naj ustanovi posebna delniška družba, ki bi izdala osnovne delnice in prioritete obliacije in tako spravila skupaj potrební kapital 250 milij. Din, ki zadostuje za

zgradbo te proge. Ugotovilo pa se je, da je to radi dejstva, ker hoče država sama graditi proge in jih obratovati, težko in da bo treba zato posebne akcije pri državnih oblasteh. Glede domačega kapitala pa je akcija zelo obsežna in so bili pozvani k sodelovanju že denarni zavodi savske in dravske banovine, Padel je tudi predlog, da se pritegnejo k sodelovanju tudi naše hranilnice in zadruga, kakor tudi Pokojninski zavod, ki bi lahko sodeloval z velikimi vsotami, ker bi lahko prevzel velike količine državnih papirjev.

Ob pol enajstih se je podala k banu dr. Marušič deputacija tega akcijskega odbora. Ban dr. Marušič je zagotovil odbor vso svojo podporo. Nadalje je bila deputacija tudi pri predsedstvu Pokojninskega zavoda. Ob 1 popoldne se je vršilo kosilo, ki ga je priredila ljubljanska občina in katerega so se udeležili člani odbora in podžupan ljubljanski profesor Evgen Jarc. Na kosilu so bile izrečene pomembne napitnice. Nato pa se je vršila zopet seja akcijskega odbora, pri kateri je bil sprejet predlog, da se k sodelovanju pritegnejo tudi banovina (tako savska, kakor dravska), nadalje Zveza denarnih zavodov in zavarovalnic v Zagrebu, Društvo bančnih zavodov v Ljubljani in Pokojninski zavod v Ljubljani. Sklenjeno je bilo nadalje, da akcijski odbor izdela natančne predloge zlasti z ozirom na podrobnosti finansiranja v zvezi z novo pritegnjenimi organizacijami in zavodi. Prihodnja seja akcijskega odbora bi se imela vršiti v Ljubljani koj v začetku prihodnjega leta.

Znižanje cen električnega toka v Zagrebu. — Zagrebaška občina se trudi, da pridobi na svoj teritorij čimveč industrije in tako pospešuje gospodarsko delavnost mestnega področja. Najnovejši ukrep je znižanje cene električnega toka. Za industrijski tok se bo plačevalo 1.30 in 0.80 Din za kilovatio uro. Cene se bodo ravnale po višini porabe toka. Z velikimi industrijami bo centrala sklenila posebne pogodbe, po katerih jim bo dala tok po še povoljnějšíh cenah. Za obrtne delavnice se plačuje 2 do 1.50 Din. Za letno porabo toka do 10 lisov kilovatih ur je cena 2 Din, od 10.000 do 20.000 kilovatih ur 1.80 Din, od 20.000 do 30.000 kilovatih ur 1.60. Za porabo 50.000 kilovatih ur se bo plačevala cena, ki velja za industrijo. Cena toka za privatna stanovanja je določena na 4 Din za kilovatio uro.

Zavarovanje v naši državi. Dohodki vseh zavarovalnic od premij za požar znašajo 200 milij. Din letno, kar odgovarja približno zavarovalni vsoti 100 milijard Din. Za škode se letno plača 125 milij. Din. Vrednost zavarovanja posevkov proti toči znaša približno 200 milij. Din. Koncem leta 1929. je bilo v naši državi 113.000 življenjsko-zavarovalnih polic z zavarovano vsoto 3 milijarde 850.2 milijona Din. Povprečna zavarovalna vsota znaša približno 30.000 Din, kar kaže, da se te vrste zavarovanja poslužuje večinoma naš srednji stan.

Borza

Dne 16. decembra.

DENAR

Devizni tečaji so izkazovali danes v glavnem tendenco navzgor. Promet je bil prav znaten, zlasti v devizah Trst, Berlin, London in Dunaj. Privatno blago je bilo zaključeno v devizah Budimpešta in Trst, dotim je vse ostale zaključene devize dala Narodna banka.

Jutri dne 17. t. m. radi državnega praznika borze pri nas ne poslujejo. Prihodnji borzni sestanek se vrši v četrtek dne 18. t. m.

Amsterdam. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2276 blago, Berlin 1345.25—1348.25 (1348.75), Bruselj 788.05 bl., Budimpešta 988.70—989.70 (988.20), Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 798.57—798.57 (795.07), London 278.99—274.79 (274.39), Newyork 56.295—56.495 (56.395), Pariz 221.99 bl., Praga 167.22—168.02 (167.62), Trst 294.75—296.75 (295.75).

Zagreb. Amsterdam 2276—2282, Budimpešta 988.87 bl., Berlin 1345.25—1348.25, Bruselj 788.05—791.05, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 798.57—798.57, London 278.99—274.79, Newyork 56.295—56.495, Pariz 220.99—222.99, Praga 167.22—168.02, Trst 294.778—296.778. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 15.04 milijonov Din.

Belgrad. Amsterdam 2273—2279, Berlin 1345.25—1348.25, Bruselj 787.55—790.55, Budimpešta 987.27—990.27, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 798.57—798.57, London 278.99—274.79, Newyork 56.295—56.495, Pariz 220.99—222.99, Praga 167.22—168.02, Trst 294.72—296.72, Sofija 41.05—41.55.

Curih. Belgrad 9.1255, Amsterdam 207.675, Atene 6.675, Berlin 122.88, Bruselj 72, Budimpešta 90.225, Bukarešt 3.06375, Carigrad 2.4425, Dunaj 72.60, London 25.035, Madrid 52.10, Newyork 515.625, Pariz 20.2525, Praga 15.295, Sofija 3.7825, Trst 27, Varšava 57.75, Kopenhagen 137.85, Stockholm 138.825, Oslo 137.875, Helsingfors 12.97.

Dinar notira: na Dunaju deviza 12.57, valuta 12.535.

VREDNOSTNI PAPIRI

Tendenco za vojno škodo je bila danes čvrstejša, dotim so bili 7% dolarski papirji slabšeji. Med bančnimi delnicami je bila po neizpremenjenih tečajih zaključena Unionbanka, nadalje Jugobanka in Zemaljska. Zivahnejši je bil promet v industrijskih papirjih, od katerih je bila zaključevana osliješka Sečerana po neizpremenjenem tečaju 298. Nadalje so bili zaključevani: Guttman po 180, Slaveks po 150 in Drava po 234. Med paroplovnimi družbami so bili zaključki v delnicah Dubrovačke po 350 in Jagrauske po 550, torej po slabejših tečajih.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92.25 bl., 7% Bler. pos. 81.75 bl., Tob. srečke 50 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 124 den., Praštediona 935 den., Kred. zavod 170—180, Vevče 124 den., Stavbna 40 den., Split cement 400 bl., Kranj. ind. 304 den., Ruše 235—255.

Zagreb. Drž. pap.: 7% invest. pos. 86—87 (86.50), agrari 52.50 bl., voj. škoda ar. 427—427.75 (427.12, 427—427.75), 2. brez kupona 417.50—418, 3. 417 den., srečke Rdeč. križa 50 bl., 8% Blerovo pos. 91.50—92.375 (92.50), 7% Bler. pos. 80—80.75 (80.75), 7% pos. Državne hip. banke 78.50—80.75 (80.75), 6% begl. obv. 71 bl. Bančne delnice: Ravn. gora 75 den., Hrvatska 50 den., Katoliška 35—37, Poljo 56—57, Kreditna 97—101, Union 189.50—190 (189.50), Jugo 77.50—78 (77.50, 78), Lj. kred. 124 den., Medjunarodna 67 den., Obrtna 36 den., Praštediona 935 den., Etno 185 den., Srbska 197 d., Zemaljska 128—129 (129). Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttman 127—132 (130), Slaveks 50—55 (50), Slavonija 200 den., Našice 985 b., Danica 100 bl., Pivara Sar. 180 den., Drava 234—235 (234), Sečerana Osjek 297—299 (298), Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 200 den., Brod. vag. 90 den., Union 95—115, Vevče 126 den., Isis 40—45, Ragusa 350—360 (350), Oceanija 215 den., Jad. plov. 545—565 (550), Trboveljska 368—370.

Belgrad. Narodna banka 8120—8170, 7% inv. pos. 87—88 (88.50), agrari 52.50 den., vojna škoda

krave I. 1.20—1.30, II. 1—1.10, bikli 1.05—1.35, klavna živina 0.60—0.50. Tendenco: Cene so se dobro držale. Za bike so ostale nespremenjene.

Dunajski prašitji sejem. (Poročilo tvrdke Ed. Saborsky & Co., Dunaj.) Prignanih je bilo 9876 pršutarjev in 3605 špeharjev. Iz Jugoslavije 8581. Razen tega je bilo na kontumačnem trgu 117 pršutarjev in 227 špeharjev. Cene: špeharji najboljši 1.70, I. 1.60—1.88, II. 1.55—1.60, kmečki 1.55—1.65, pršutarji 1.40—1.90. Špeharji so se pocenili za 5 do 10 grošev, pršutarji pa za 15 do 20 grošev.

Dobave

Dobave. Ravn. drž. žel., strojni oddelek, v Ljubljani sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave 1700 kg jekla; do 20. t. m. glede dobave 80 kg azbestnih vrvic ter glede oddaje 1122 komadov različnih pil v nasekovanje in popravilo. — Prometno-komercijelni oddelek sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave 100 komadov kožuhov. — Ravn. drž. rudnika Velenje sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 1300 kg zdroba, 20 ducatov toaletnega mila Elida. — Dne 8. jan. se bo vršila pri gradbenem oddelku saraj. žel. ravn. ofert. licitacija glede dobave delov za signalne naprave; pri računsko - ekonomskem oddelku ministrstva za zgradbe v Belgradu pa glede dobave svinčenega kabla. — Delavnica drž. žel. v Zagrebu sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave naprave za polnjenje plina.

Sport

Medklubske tekme smučarskih stafet

Valed neugodnih snežnih razmer prvotno za 30. novembra t. l. napovedane stafetne tekme so se morale svojočasno odpovedati. Ker dovoljujejo točasne snežne prilike njih izvedbo, razpisuje Smučarski klub Ljubljana za prihodnjo nedeljo dne 21. t. m. medklubske stafetne tekme na progi 20 km z startom ob 11 dop. pri klubovi koči v Tamarju (Planica). Vsaka prijavljena stafeta šteje štiri tekmovalce, od katerih prevozi posameznik progo 5 km. Zrebanje startnih števil in popis proge se vrši na dan tekme ob 10 dop. v klubovi koči, kjer se po izvršeni tekmi razglašajo rezultati. Tekmovanje je dostopno vsem v JZSS verificiranim tekmovalcem in to proti prijavnini od 20 Din za stafeto. Tozadevne prijave je vpslati do najpozneje 19. t. m. z prijavnino vred na naslov: Dorče Rovar, Ljubljana, Trboveljska premostokopna družba. Naknadne prijave pa sprejema vodstvo tekme v klubovi koči do pričetka izrebanja na dan tekme.

Prvo placirana stafeta kakor tudi prvi trije posamezniki, ki dosežejo najboljšo čase, prejmejo častna odnosno praktična darila.

SK Ilirija (ženska sekcija). Danes popoldne ob 17.30 se vrši v klubski sobi kavarne Evropa plenarni članski sestanek, ki je zadnji pred občnim zborom. Sestanka se morajo udeležiti vse članice. Predvsem pa se opozarja na dan sestanke sledenče članice: Adler, Hafner, Petrič, Dovč in Errath. Po sestanku se vrši istotam zadnja seja sekcijejskega odbora.

Smučski klub »Bohinj« razpisuje smučarski tečaj za začetnike od 25. decembra 1930

Ako otroci ne morejo zavživati ribjega olja, dajte jim

JEMALT

ki ima zelo prijeten okus in vonj in ga otroci, jemljejo z največjo elastičjo, kot kako slaščico. Dobiva se v vseh lekarnah po ceni Din 42— za veliko škatljo in Din 25— za malo škatljo.

do 2. januarja 1931 v Bohinjski Bistrici, Tečaj bodeta vodila Godec Tomaž, naš večkratni internacionalcec ter ing. Jože Sodja, kateri si je izpopolnil smučsko tehniko v Franciji. Prijave sprejema Smučski klub »Bohinj« v Boh. Bistrici in JZSS, Prijavnina 50 Din. Celodnevna oskrba (zakurjene sobe in hrana) 50 Din do 70 Din.

Smučski klub »Bohinj« sistematično pripravlja svoje članstvo in ostalo občinstvo za mednarodne zimskosportne prireditve, katere se bodo letošnja zimo vršile v Bohinju. V nedeljo 14. t. m. je klub imel že tretje predavanje ter se je številnim poslušalcem razložilo kakšnega pomena so mednarodne prireditve za Bohinjo. To predavanje je obsegalo tudi smučsko tehniko ter razlago pravil JZSS predvsem pa tekmovalni pravilnik. Prihodnjo nedeljo 21. t. m. pa bo slično predavanje v Bohinjski Srednji vasi, da se tudi naša lepa zgornja dolina pripravi za mednarodne tekme in smučski sport.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 17. decembra: 11.00 Slavnostna akademija Mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra. — 12.15 Plošče (slovenska glasba, plesni slagerji). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 17.30 Radio orkester. — 18.30 Literarna ura: Izbrana mesta iz del L. N. Tolstega. — 19.00 Dr. Nikolaj Preobražensky: Ruščina. — 19.30 Prof. Silvo Kranjec: Poglavlje iz sociogeografije. — 20.00 Prenoš iz Prage: Koncert češke filharmonije. — 22.00 Poročila in časovna napoved.

Četrtek, 18. decembra: Opoldanski program odpade. 17.30 Otroška ura, Manica Komanova 18.00 Plošče 18.30 Drago Uloga: Gimnastične vaje 19.00 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina 19.30 Dr. Valter Bohinec: Geologija naše zemlje: Motnje v zemeljski skorji radi premikanja in gibanja tal 20.00 Pero Horn: Duševna vzgoja otroka 20.30 Orgelski koncert: Božič v glasbi (Fr. Kaulizij Fricelj): Stanko Premrl, Božične skrivnosti: I. del, poje baritonist Marjan Rus. — 21.30 Radio-orkester. — 22.30 Časovna napoved in poročila, plošče.

Drugi programi

Četrtek, 18. decembra:

Belgrad: 11.25 Plošče 12.45 Radio orkester 17.30 Narodne pesmi 18.00 Popoldanski koncert 20.00 »Zupnik Peterc, drama 20.45 Radio orkester 21.30 Ljubljana 22.30 Novice — **Zagreb:** 12.30 Plošče 17.00 Glasba 18.30 Novice 20.30 Ljubljana 22.30 Novice in vreme 22.40 Večerna glasba — **Budapest:** 12.05 Radio kvartet 17.45 Ljubka glasba in valčki 19.30 »Lakomac opera — **Dunaj:** 15.20 Plošče 17.00 Otroška ura 20.00 Vokalni koncert 22.10 Večerni koncert — **Milan:** 17.00 Plošče 19.30 Zabavna glasba — **Praga:** 20.00 Petje 20.30 Poljski večer 22.30 Orgle — **Langenberg:** 19.45 Večerna glasba 20.40 »Tisoč dolarjev, ljudska igra — **Rim:** 20.45 Velik pešter koncert 23.00 Plesna glasba — **Berlin:** 20.00 Koncert 21.10 Leipzig — **Katovice:** 17.45 Koncert 20.30 Varšava 22.15 Petje — **Toulouse:** 20.55 Opera glasba 22.15 Violina 23.30 Jazz — **Mühlacker:** 17.00 Petje, glasba 20.10 Opera 22.25 Plesna glasba 0.30 Nočni koncert — **London:** 19.45 Komorna glasba 21.00 Zbor in orkester 21.30 Plesna glasba — **Moravska Ostrava:** 19.20 Radio orkester 20.00 Kabaret 20.30 Praga — **Bratislava:** 17.50 Plošče 19.20 Radio orkester — **Leipzig:** 16.30 Koncert 20.30 Violine 21.30 »Boj za nebo«, sedem slik.

Mnogi ljudje kašljajo

in trpe na pljučnem kataru in težkem prehlajenju. Varujte se pravočasno in rabite

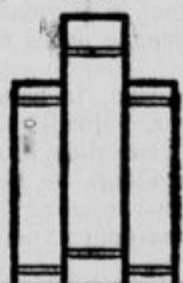
Lacromel

Takoj v začetku uporabe se kašelj zmanjšuje, boli v bronhijah in pljučih pa pojenjujejo.

Dobiva se v vseh lekarnah in pri

Apot. ARKO Zagreb

**SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.**

**NUDI PO ISREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
OPITARJEVA ULICE
H. RADSTROPJE**

Zahvala

vsem, ki ste sočustvovali z nami ob nenadni najtežji izgubi našega ljubega, nepozabnega soproga, očeta in brata, gospoda

Franceta Pungartnika

ter vsem, ki ste prihiteli od blizu in daleč, da ga spremite na njegovi zadnji poti, prisrčna hvala.

Posebej pa srčna hvala č. gospodu župniku M. Slaku za njegovo dušno tolažbo ter ostali č. duhovščini za pogrebne molitve. Istotako pa srčna hvala našemu dobremu zdravniku g. dr. Cirilu Komotarju, ki je pokojniku tako vestno in požrtvovalno do zadnjega lajšal njegovo trpljenje. Iskrena hvala tukajšnji požarni bramb. pevcem in moravski godbi ter vsem darovalcem prekrasnih vencev in lepega cvetja.

Še enkrat tisočera Vam hvala.

Lukovica, dne 16. decembra 1930.

V globoki žalosti vsi Pungartnikovi.

Brez posebnega obvestila.

Globoko potrtega srca naznanjam vsem sorodnikom, znancem in prijateljem pretužno vest, da je Vs. močnemu dopadlo poklicati k Sebi našega ljubega soproga, očeta, tasta itd., gospoda

Mihaela Cerovška

veleposestnika, gostilničarja in mesarja

ki je v 73. letu starosti dne 15. decembra 1930, po dolgi in mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti, umrl.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v sredo, dne 17. decembra ob pol 16 popoldne v Šoštanju iz hiše žalosti na Glavnem trgu.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v farni cerkvi sv. Mihaela v četrtek, dne 18. decembra ob 7 zjutraj.

Šoštanj, dne 15. decembra 1930.

Marija Cerovšek, soproga.

Mimi Fras in Gelči Medić, hčeri.

Marko Fras in Jože Medić, zeta.

Predbožični trg v starih časih.

Propadanje porcelanske umetnosti

V novejšem času se večkrat čuje vprašanje, ali ima porcelanska umetnost pravico do obstanka. Ali ni morda porcelanska umetnost samo nekaj bolan spomin na preteklost in čuvarica svoje slavne tradicije? Težko je prav odgovoriti na to vprašanje. Dejstvo je, da zanimanje za porcelan znatno popušča. Porcelanska umetnost je potisnjena v ozadje in na ujeno mesto stopajo druge tovrstne umetnosti.

Porcelan se je pojavil v Evropi v 16. in 17. stoletju. Prinesli so ga s Kitajskega Nemci in Portugalci. Na Kitajskem je bila ta umetnost znana že pred Kristusovim rojstvom. Ko je prišel porcelan v Evropo, je bila njegova cena tako visoka, da so si ga mogli privoščiti samo bogataši. V onem času je bil porcelan najdražji luksuz svoje dobe. Celo najstrastnejši oboževalci porcelana se niso mogli kaj prida postaviti s svojimi zbirkami. Tedanje kulturne kroge je obšlo pravcato poželjenje za tem tajinstvenim proizvodom daljne Kitajske. To poželjenje je bilo mnogokrat tudi vzrok grdih zločinov. Za eno samo kitajsko vazo iz porcelana so sklepali tedanji ministri pogodbe, ki so bile škodljive njihovi lastni državi. Še celo sam Friderik Veliki se kljub svoji tradicionalni skoposti ni mogel odreči temu poželjenju. Vendar pa kljub svoji stra-

kom te temperature izgine iz porcelana še množina vode, ki je ostala v njem. Nato prevlečemo predmete z glazuro in jih zopet polože v peč. Šele po tem postopku pridejo porcelanski izdelki v brusilnice, kjer se njihova površina brusi in čisti.

Po vsem tem pa pride šele na vrsto eden najvažnejših poslov: slikanje. Slikanje na porcelan je umetnost svoje vrste. V prvi vrsti gre

Otvoritev parlamenta s plinom, ki povzroča solzenje. Med otvoritveno sejo severoameriškega parlamenta v Washingtonu so skušali komunisti vdreti v parlamentarno poslopje (Kapitol). Policija je streljala proti demonstrantom z bombami, ki so bile napolnjene s plinom, ki povzroča solzenje. Na ta način je demonstrante hitreje razgnala, kakor bi to mogla z gumijevkami.

tu za barve. Desetletij neštevilnih poskusov je bilo treba, dokler so iznašli neko vrsto modre barve za spodnjo glazuro. Razen modre barve se uporablja danes tudi rdeča, rumena, srebrna in črna. Kakor rečeno, je slikanje na porcelan težka umetnost. In baš ta daje v zadnjem času vedno večjo važnost porcelanu in ni izključeno, da se bo kulturno človeštvo sčasoma zopet povrnilo k porcelanski umetnosti, osvobojeni onega ponižujočega naziranja, ki jo vodi na pot navadne keramike.

Za Božič in Novo leto

dobiš najlepše darilce, kupljeno pri trdki z železnino
STANKO FLORJANČIČ
LJUBLJANA Sv. Petra cesta 35

Velika izbira kompletne aluminijaste emajlirane modre, rujave, sive itd. kuhinjske posode, garniturne za otroke itd.

V Berlinu se je vdrla cesta. V kraljevem drevoredu v Berlinu je počila vodovodna cev. Ker tega niso pravočasno opazili, je voda tako izpodkopala cesto, da sta se vdrla dva avtomobila. Tovarni in osebnosti sreči človeških žrtve ni bila.

Umor Ramišvilija

Kakor smo poročali, je bil v Parizu ustrelen vodja gruzinskih socialnih demokratov, nekdanji notranji minister gruzinske republike in še prej poslanec v petrograjski državni dumi Noe Ramišvili. Po padcu samostojne Gruzije je živel v Parizu. Zvečer je šel v spremstvu svojega tajnika k neki politični prireditvi, kjer bi moral govoriti rojakom. Med potjo je izza nekega vogala nenadoma planil mladenič, zavpil: »Jaz bi rad...« in ne da bi končal stavek dvakrat ustrelil. Prvi strel je Ramišviliju predrl sree in se je takoj zgrudil mrtvev na tla. Z drugim strelom je bil lažje ranjen tajnik. Ljudje, ki so čakali pred blagajno bližnjega kinematografa, so planili na morileca, ki je mirno streljal naprej, dokler ni izstrelil vseh nabojev in vrgel samokres proč. Spustil se je nato v beg, a zasledovalci so ga dohiteli. Ogorčena množica je hudo pretepla morileca. Na policijski se je morilec legitimiral kot Gruzinec Canukvadze. Delal je baje od leta 1925. v neki avtomobilski tovarni in je že osem mesecev iskal prilike, da bi napadel Ramišvilija. Pri vsakem novem zaslišanju je morilec navedel vedno nove vzroke za svoje dejanje. Od kraja je dolžil Ramišvilija, da je kriv brezposelnosti med gruzinskimi emigranti, nato je zopet rekel, da je maščeval domovino, ki jo je Ramišvili izdal boljševikom. Vse te navedbe so naravnost smešne in v gruzinski koloniji trdijo, da je bil morilec plačan iz Moskve, ker so se boljševiki bali Ramišvilijeve zvez z angleškimi in francoskimi politiki: deloval je za popolno odcepitev kavkaških dežel od Rusije. Za bivšim ukrajinskim predsednikom Petljuro je Ramišvilil že druga ruska vodilna politična osebnost, ki je v Parizu postala žrtev političnega umora.

Kulturni obzornik

Pismo iz Belgrada

Lani je izšla v eni belgrajskih knjigarn knjiga z naslovom »O Cincarinu«. Napisal jo je g. Dušan J. Popović. Zbudila je splošno zanimanje in mnogo kritike. Isti Dušan J. Popović je pred kratkim izdal novo delo »O hajducima«. To se ni celotna studija, ampak le njen prvi del. Knjiga o hajdukih je bila še topleje sprejeta ko ona o Cincarinu. To iz razloga, ker problem hajduštva posega zelo globoko v bit srbskega naroda, ker je hajduštvo pravzaprav koren in ostanek novega formiranja srbske države svobode in nezavisnosti (prim. l. 1804, 1815 itd.) in obenem jedro takratnega iz naroda raztočega osvobodilnega gibanja. Knjiga je pisana na zelo široki osnovi in bo delo, ko bo v celoti izšlo, zelo koristen prinos naši narodni in politični zgodovini obenem.

Kontakti med našo in bolgarsko kulturo in umetnostjo so časovno zelo redki. Zato je treba posamezne stike tem topleje poudariti. Pred nekaj dnevi se je mudila v Belgradu gđna Ljiljana Dobri Hristova s svojim očetom Dobrim Hristovom, ki je znan bolgarski glasbenik in profesor Glasbene akademije. Gđna Hristova živi pretežno v Parizu in je zato predvsem navdušena za francosko mlajšo glasbo. Na dveh večerih, od katerih je bil eden v koncertni dvorani, drugi pa na radiju, je nastopila s skladbami Bacha, Debussija, Brahmsa, Stravinskega, Skrjabinina in še nekaterih. Gđna Hristova je briljantna pianistinja. To je že drugi njen obisk v Belgradu. Tudi lani je bila tu z očetom, prav ko letos.

Prvodecembrska številka »Srp. Knj. Glasnik« ima zopet nekaj pomembnih stvari. Močno uvodno prozo z dalmatinskim koloritom »Pjevači u crkvi Svetoga Duha« je napisal Niko Bartulović. Evgenije Spektorski je prispeval daljšo razpravo z naslovom »Veštake religije«. Milan Budimir piše o delu »Platonis epistulae commentarii illustratae« (F. Novotny, Brno). Ta številka je posebno bogata na krajših informativno-kritičnih prispevkih.

V belgrajskem gledališču je bila svečana repriza Shakespeara-jevega Hamleta, ki ga je v do-cela novi zasedbi spravil na oder režiser g. Isajlovič. Zadnjič je bila ta najznamenitejša Shakespeare-jeva tragedija vpriporjena v Belgradu pred 21 leti. Zato bi to novo inscenacijo mogli upravičeno imenovati premijero. G. Isajlovič je deloval na mnogih inozemskih in slavnih odrih in videl različne Hamlete najpoklicanejših svetovnih režiserjev. Zato je pričakovanje po vsej pravici bilo zelo napeto. O uprizoritvi spregovorim pozneje.

»Srpski Knj. Glasnik« bo koncem januarja proslavljati tridesetletnico svojega izhajanja. V zadnji številki objavlja niz retrospektivnih člankov o bogatem delu doslej izšlih 570 števil.

Sarajevski zdravnik in pisatelj Isak Samokovlija, ki se je pred dobrim letom tako plastično reprezentiral z zbirko novel »Od pomladi do pomladi«, pripravlja sedaj še eno podobno.

Sola za dekorativno umetnost, ki jo v Belgradu vodi hčerka dramatika Branislava Nušića, ga Predić, razstavlja te dni v Claridgeju v Belgradu. Razstava je vzbudila splošno zanimanje in je zelo bogato obiskana, posebej še, ker se je skozi zadnjih pet let kar udomačila.

Pred nekaj dnevi je v belgrajski operi že drugi v letošnji sezoni gostoval g. Rijavec (v Verdijevem »Plesu z maskami«).

Dva večera je gostovala v Belgradu gledališka skupina The English Players.

Jugoslovanska akademija znanosti in umjetnosti v Zagrebu je pravkar objavila tretjo knjigo zanimive Korespondence Rački-Strossmayer, ki jo ureja dr. Ferdo Šišić. Obsega dobo 1882—1888. Strani XX+433.

V decembrski številki belgrajske književne revije »Život i rad« je na uvodnem mestu izšel daljši informativni članek o Franu Levstiku, ki ga je napisal g. B. Borko. Ivan Sergejev piše o ruski pesnici Anii Ahmetovi. Zanimiv je slučaj, da ravno ženski pisatelji med Srbohrvati letos največ pišejo o sv. Avguštinu. Nedavno sem na tem mestu omenil posrečeno studijo Isidore Sekulić »Knj. Glasnik« danes pa beležim prvi del studije, ki jo je o filozofu in mistiku Avguštinu napisala poznana filozofinja dr. Ksenija Atanasijević v decembrskem »Životu i radu«.

Mlado društvo »Bizanta« je nedavno priredilo na univerzi zanimiv večer slovanske glasbe in pesmi.

Moskovsko židovsko gledališče »Habima«, ki uživa svetoven sloves, pride v kratkem na gostovanje v našo državo.

Kot peta knjiga izdanj Grupe sarajevskih književnikov so izšle tri novele Borivoja Jevtića pod skupnim naslovom »Darovi majke zemlje«. Vse tri novele so obežnejše in so bile predhodno objavljene v belgrajski literaturni reviji »Misao«. Trenotno je g. Jevtić dovršil dramo »Dečko na snu« in piše nov roman.

V Belgradu je kot glasilo jugoslovanskih akademikov izšla prva številka lista »Smena«; v nji so zastopana tudi nekatera slovenska imena.

Jugoslovanski biro v Splitu je izdal brošuro »Taliani na Primorju kraljevine Jugoslavije« (napisal dr. Ivan Rubić).

V koledarju »Vardar« za nastopno leto je izšel zelo pomemben članek g. E. Zaharova: Ruske književnice, ki je zgosten pregled literarnega ustvarjanja ruske žene od začetkov do danes.

Belgrajski časnik Vladimir S. Petković je izdal knjigo vojnih spominov: Do poslednjeg čoveka 1915 (Od Rama do Krfa).

Dr. Risto Radošević je v Zagrebu tiskal politično studijo o Supilu.

Za zlet jugoslovanskih akademskih pevskih društev v Belgradu je bila izdana posebna spomenica, ki je dober zgodovinski in delovni pregled posameznih zborov.

V Vrhu je izšla knjiga »Kulturgeschichte der Deutschen im Banat 1716—1918«, ki jo je napisal Felix Mühlecker.

Mamza Hums je dovršil socijalni roman »Ljubavi u paklu«. Obdeluje problem prehoda fevdalno-patrijarhalne družbe v moderni kapitalizem. Po snovi je vzel iz sodobnega bosenskega življenja.

Belgrajski slikarski krožek »Oblik«, v katerem so mnogi najprezentativnejši sodobni srbohrvaški umetniki, razstavlja te dni z uspehom v Skoplju.

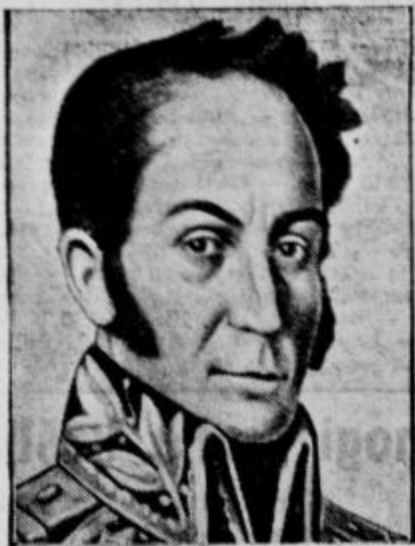
Pravkar je izšla druga številka »Stožerja«, ki je glasilo mlajših. Je malo boljša ko prva. Slovenska imena: Mihael Kranjec, Jože Kovar.

Prihodnja številka »Ruskega arhiva«, ki v srbohrvaščini izhaja v Belgradu, bo v celoti posvečena Dostojevskemu.

T. P.

Revma

je najbolj razširjeno zlo. Odpravi Vam je domače kura s Pistyanskimi blatnimi obkladki »Gama« om-presa. Dobi se v vsaki lekarni in drogeriji. Skladišče: DROGERIJA GREGORIČ, LJUBLJANA Presernova ulica 5.

100-letnica smrti generala Bolívarja. Danes, 17. dec. preteče 100 let, kar je umrl general Bolívar, osvoboditelj Juž. Amerike. Bil je predsednik Kolumbijske in po njem imenovane republike Bolivije.

sti ni šel tako daleč, kakor Avgust Močni Saški, ki je zgradil divno japonsko palačo, v kateri je samo kuhinjsko porcelansko orodje predstavljalo vrednost milijon tolarjev, ali pa kakor nekateri knezi, ki so prodajali svoje vojake za porcelanske vaze.

Ta zlata doba porcelana je trajala do leta 1710., ko je Ivan Friderik Böttger prišel na to, kako se izdeluje kitajski porcelan. Pod njegovim vodstvom so še istega leta zgradili v Meissenu prvo tvornico porcelana v Evropi. Böttger je svoj izum držal v največji tajnosti, vendar se je kmalu zvedelo za njegov recept. Kmalu so zrastle po Evropi nove tvornice porcelana. Šele v najnovejšem času je nastal v produkciji porcelana preokret. Težišče produkcije porcelana se je preneslo na tehnično področje in v tem je danes največja važnost porcelana.

Glavna surovina, iz katere se izdeluje porcelan, je glina. Najboljši porcelan se izdeluje iz posebne vrste gline, ki se imenuje kaolin (kitajsko kao-ling). Je bele barve, dobi se pa tudi rumena in siva. V ognju ne zgori in če jo razžarimo, dobi v vsakem slučaju belo barvo.

Da se kaolin očisti raznih primesti, se ga mora očistiti tudi kremenjaka, ki se nahaja v njem. V ta namen se kaolin žari v posebnih pečeh, nakar se goreča masa filtrira in očisti omenjene primesti. Tako dobljena snov se potem v posebnem stroju stiska toliko časa, da dobi posebno obliko. Nato mora ta snov nekaj časa ležati, potem šele pride v roke modelir-jem, ki potem to snov oblikujejo v posamezne predmete. Ko so predmeti dobili svoje oblike, jih polože v posebne peči za sušenje. Suše jih pri vročini 700 do 800 stopinj C. Pod prit-

MALI OGLASI

Vaša drobna vrata 1-30 Din ali vsaka beseda 50 par Najmanjši oglaš 3 Din. Oglaš nad deset vrstic se računa po viš. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službodobne

Natakarico
mlado, sposobno in, veščo z jamstvom Din 2000 isčem za svoje gostilno. Pogoje in ponudbe poslati na — Ivo Vranesic Sunja.

Služkinjo
vajeno vseh hišnih del takoj sprejem. Srednja starost. Naslov v upravi pod št. 14.272.

Zasluzek

Angažiramo
za dobo enega leta potnike za prodajo krasnih božičnih daril, gospodinjstvih, hišnih, družinskih in množinskih predmetov. V začetku provizija do 35%, pri sposobnosti fiksum. Milijon ljudi rabl dnevno naše predmete — torej nikakih težkoč za potnike. Pisati na Chapere, Ljubljana, Miklošičeva cesta 14.

Pouk

Solerska šola
prva oblast konc., Camernik, Ljubljana Dunajska c. 36 (Jugoslov.) — Tel. 2236 Pouk to praktične voznje.

Za zidarske mojstre
Instrukcije za pripravo k ispitom za zidarske mojstre prevzame I. Ogrin, stavbenik, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 8.

Stanovanja

Prazno sobo
mirno in svetlo, isče gospod. Ponudbe pod »Prazna soba« št. 14.231 na upravo.

Opremljena soba
se odda s hrano mirnemu gospodu v centru mesta. Naslov v upravi pod št. 14.271.

Meblovano sobo
z dvema posteljama, poseben vhod, električna razsvetljava, parket, se odda ali se sprejmeta dva gospoda (gospodinjci). Naslov v upravi pod št. 14.184.

Mesečna soba
opremljena, se odda gospodu s 1. januarjem. Tabor št. 3.

Vnajem

Skladišče
na prostem, ograjeno, v obsegu približno 800 do 1000 m², po možnosti s primernim poslovnim lokalom, v bližini glavnega kolodvora v Ljubljani — isčem za takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Skladišče«.

Posestva

Novo zidana hiša
četiri ure iz Maribora, se za 35.000 Din prodaja. Vprašati: Brezje pri Mariboru št. 83.

Posestvo
6 oravov, zidano hišo in z novim gospodarskim poslopjem, se poseni prodaja. Ferline, Pernica 41, p. Sv. Marjeta ob Pesnici.

Prodaja se posestvo
s hišo in gospodarskim poslopjem, vse v dobrem stanju, ob prometni banški cesti v Posavju. Odda se event. tudi dobro ideoča trgovina v najem. Več se polzve v upravi »Slovenca« pod št. 14.228.

Hiša št. 45
nova, v prometnem kraju Rakel, ob glavni cesti, pripravna za trgovino ali obrt, se odda v najem cela, ali pa se tudi prodaja. Pogoji se izvedo pri lastniku — Naslov v upravi lista št. 14.018.

Enonadstrop. hiša
vogelna, se prodaja v sredini večjega mesta v Sloveniji (glavni trg). V hiši se nahaja dobro ideoča restavracija, moderno opremljena, z vsem inventarjem. Pripravna je tudi za vsako veliko trgovino. Natančna pojasnila dobe le resni reflektanti. Pismena vprašanja z naslovom pod šifro »Prometna hiša« št. 14.028 na upravo »Slov.« v Ljubljani.

V okolici Bleda
2 do 5 km oddaljeno od jezera, kupim ali vzamem v najem posestvo 2—5 ha s stanovanjsko hišo in hlevom. Poleg posestva ali skozi posestvo mora teči voda. — Ponudbe na Publicitas, Zagreb, Ilica 9 pod šifro »Posestvo pri Bledu«.

GREŠITE MNOGO
»ako ne čitate redno SLOVENC«

Poizvedbe

Izgubljenol
V soboto od 11.—12. ure dop. se je izgubila denarnica z večje vsoto denarja in važnimi potrdili od trgovine Torkar v Zeleni jami po Vodnikovih, Središki, Pražarnovi, Simon Gregorčičevi do Tovarniške ulice 26. Pošten najditelj naj odda proti nagradi: Tovarniška ulica št. 26, levo.

Kupimo

Vrednostne papirje
srečke, obligacije, delnice kupuje upravništvo »Merkur«, Ljubljana Šelenburgova ulica 6/II. tel. 30-52

Srebrne krone
staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Prodamo

Antikvite
novodolile Zelo primerne božične darila! Kapiteljka ulica 3, dvorišče.

Pubasto perje
čisto čobano po 48 Din kg. druga vrsta po 38 Din kg. čisto belo gosje po 130 Din kg. in čisti pub po 250 Din kg. Razpošljam po poštnem povzetju L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82 Kemična čistilnica perja

Več gramofonov
različnih, novih, se po izredno nižani ceni prodajo. Ogleda se lahko med 12. in 2. uro na Sv. Jakoba trgu 8, II. nadstropje, desno.

Drva
odpadki od parketov oddaja v vsaki količini parna žaga Lavrenčič & Ko. Ljubljana, Vošnjakova ul. 16, za gorenjskim kolodvorom.

Glasba

Pianine, orgle
harmonije, piščali in ventilatorje za orgle izdeluje najceneje Anton Derinič, Radovljica.

Obrt

Telefon 2059
Premog suha drva
Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Krušno moko
in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana. Stari trg št. 32.

Kašo
jajprani, ajdovo moko vodno vrsto odlija se debelo veletrgovino A. VOLK, LJUBLJANA Realjeva cesta 24.

Galoše in snežni čevlji

z znamko „TRETORN“ zahvaljujejo svojo popularnost milijonom kupcev, ki že desetletja nosijo samo „TRETORN“ galoše in čevlje za sneg. Vsi ti odjemalci so se prepričali, da je ta znamka najboljša na svetu

Modroce

vrhne iz la atrika močno blago Din 260— mreže - postelne odeje zimno - cvilni najcenejši kupite pri Rudolf Sever Ljubljana. Marilini trg 2

za 1. del premog suha drva ali koks blagode 2056 or. naročite v Wolfoni 1 pi Bom. Labin

Citajte in širite »Slovenca«!

Dražba

Dne 20. decembra 1930 ob 15 popoldne se vrši v Zgornji Siskli št. 174 (baraka) iz proste roke prodaja sledečih predmetov:

trgovski predalnik s 66 predali, delikatesni predalnik, hranilnik za moko, stekleni nastavek, trgovski pult, stojalo za olje, omara za špirit, tri decimalne tehtnice, dvoletstva in razni drugi predmeti.

Interesenti se vabijo k dražbi ter opozarjamo, da se jim nudi iz proste roke zelo ugoden nakup označenih predmetov.

Ali ste že poravnali naročnino?

Najboljše kupite za Božič!

Nogavice, damske in moške rokavice, damsko in moško perilo Bengerjevo, puloverje, telovnike (vestje) žepne robce, kravate, ovratnike, srajce, šifone, plote, čipke, vezanine, gumbje, DMC prejice, ručne torbice, aktovke, dežnike, športne ter loalet, potrebščine le pri

JOSIP PETELINC - Ljubljana
bilo Prešernovega spomenika, ob vodi

Zahvala

Vsem, ki ste spremili našega nenadomestljivega soproga in predobrega očeta, gospoda

Antona Kolariča

nadzornika proge

na njegovi zadnji poti ter nam lajšali nelzmerno bol, bodisi s tolažilnimi besedami ali dejanji, posebno še darovalcem krasnega cvetja ter raznim zastopnikom in stanovskim tovarišem naša odkritična zahvala.

Trbovlje, dne 14. decembra 1930,

Zalujoči Minka in Branko Kolarič in ostalo sorodstvo.

LIUBLJANA
Sv. Petra cesta št. 2

Za vsakogar prava obleka
Prodajalne v vseh večjih krajih

IVAR OBLEKE

Moške obleke Din 240—790—
Obleke za dečke Din 200—330—
Obleke za deklice Din 110—180—
Hlače Din 90—150—
RAGLAN D 290—750—
MIKADO D 250—600—

Hans Dominik

Moč treh

Roman iz leta 1925.

»Ce sem vas prav razumel, Mac Pherson, so iskane tri osebe v hiši in jim ni niti na misli, da bi jo zapustile.«

»Da, gospod polkovnik, to je moje poročilo.«

Polkovnik mu je namignil in Škot je odšel iz šotora.

Polkovnik je zopet pogledal na uro.

»Mislim, gospod doktor, bomo imeli fante.«

Dr. Glosin se ni zmedel za polkovnika. Sklenil je roki na desnem kolenu in ponavljal mehanično Atmine besede: »Kar iščeš, ni tukaj; kar je tu, tega ne iščeš.«

Polkovnik je postal nestrpen.

»Zgodba se zdaj pričinja, gospod doktor. Bom imel čast, da vas vidim pri sebi?«

»Rajši si bom ogledal dogodivščino zelo od daleč.«

»Potem boste čez pet minut tu sami.«

»Bom že lahko prenesel. Samota ne skriva nobene nevarnosti.«

»Kakor hočete, gospod doktor.«

Polkovnik je stopil na plano in kakor v čarovniji so izginili šotori. Kuhinjsko posodje so pospravili. Vse so zložili v žepje in nahrbtnike. Trajalo je res le pet minut pa je ostal dr. Glosin sam na jasi. Četa 21 mož se je premikala previdno in molče skozi gosti gozd proti Truworjevi hiši.

Dr. Glosin je ostal še pet minut in čakal mirno. Potem je izlekel majhno piščal in v kratkih odmorih ostro zapiskal.

Grmovje se je razmaknilo. Nekl mož se je pojavil

in šel proti doktorju.

»Narednik Parsons na mestu.«

»Dobro je, Parsons. Ste videli, kako je odšlo od tu eden in dvajset norcev?«

Narednik Parsons se je muzal. Angleži niso bili njegovi prijatelji.

»Videl sem jih, da so šli v dolino, gospod doktor.«

»Imate štirideset mož s seboj?«

»Da, gospod doktor. Štirideset izbranih dečkov.«

»Dobro oboroženih.«

»Meglo, solze in smrtno roso.«

»Drugi imajo kroglice. Skupno štiri tisoč streljov.«

»Allright, Sir. Bomo storili.«

»Dobro, Parsons. Sledite s svojimi ljudmi neopaženo Angležem. Poznate svojo nalogo?«

Po isti stezi, po kateri je šlo pred četrtr ure edenindvajset Angležev, jim je zdaj sledilo edeninštrideset Američanov. Dr. Glosin je ostal na jasi.

Polkovnik Trotter je s svojimi ljudmi dosegel v pol ure Truworjevo hišo. V bledem somraku je stala razločno pred njimi. Razprostri je svoje ljudi v širokem loku, dokler se nista sešla oba skrajna krilnika na prednji strani hiše. Na tem mestu je stal sam polkovnik v krogu. Počasi se je sklepala veriga do lesenega plotu, visokega ko človek in rjavordeče porbaranega s katranom. Polkovnik Trotter se je zavijtel preko plotu, da bi prvi skočil v vrt.

Todaj je počel strel. Prišel je iz majhne strelne odprtine na obeh straneh hišnih vrat. Tik ob polkovnikovi glavi je zaživžgala krogla in odrgala košček sukna na desni rami.

Polkovnik je došel nepoškodovan v vrt in na vseh drugih mestih so mu sledili njegovi možje. Toda to vdiranje je bilo znamenje za gosto streljanje, ki se je začelo iz vseh hišnih oken in odprtih. Truworjeva hiša je bila dobro preskrbljena s strelivom. Šti-

rim tisočem streljov napadalcev so lahko postavili nasproti trojno število. V sklenjenih ognjenih curkih so pršele kroglice iz oken in lin in kosile po vrtu. Tu in tam je pričal krik, da je bil zadet eden in drugi od Angležev.

Bilo je ranjenih in mrtvih. Le tako, da so se napadaleci, kolikor jih je sploh še živelo in se moglo premikati, vrgli na tla in porabili vsak gram, vsak jurek za kritje ter izrabili vse umetnosti kolonijalne vojne, se jim je posrečilo, da so se meter za metrom približali hiši.

Skrit v močnem brinju je ležal polkovnik Trotter. Kroglice so švigale mimo njega. Sedaj mu je bilo žal, da ni sledil Američanovemu nasvetu.

Njegovi ljudje so streljali le še posamezno in pri tem so skrbno merili na točko, iz katerih je sikal cenejši branilcev. Semintja so tudi uspešili. Polkovnik Trotter je ugotovil kljub svojem prav neprijetnemu položaju, da je tu in tam utihnila strelna odprtina, ako so jo napadaleci srečno zadeli.

Navzile temu... Američanov recept... da bi spustili od zgoraj in nenadejano najtežji zračni torpedo na proketo škatio... Polkovnik se ni otresel občutka, da načrt ni bil slab.

Dvesto metrov višje je stal dr. Glosin in skozi dober daljnogled opazoval boj. Za življenja Angležev ne bi bil dal niti pare. Če napadenci dobro streljajo, morajo sesekati teh malo napadalcev s tem strelivom na drobne kosce. Kljub vsem kritjem in umetnostim plazenja. Tem bolj se je čudil zdravnik, da je živela še vedno polovica Angležev, da so celo počasi, toda nepretrgoma silili streljanje branilcev k molku. Sedaj ena ozka stran hiše ni več streljala. Zadnji angleški strel, ki je pogodil, je povzročil tam močno eksplozijo. Znatnejše množine streliva so morale zleteti v zrak.

PEKO ČEVLI

Trajno veselje

povzročajo v teh težkih časih samo
koristni božični darovi
Praktičen in koristen dar so naši čevli!
Nizke cene, izbrana kakovost!

Otroški čevli	Din 125:-	Dolgotrajni, nepremočljivi
Damski čevli za ples	Din 145:-	Iz atlasa, elegantni, odlični
Damski čevli na špango	Din 165:-	Črno, rujavo, splošno priljubljeno
Damski čevli Pumps	Din 195:-	Črno, rujavo-lak, zelo moderno
Moški polčevli	Din 195:-	Zelo ugodna noša
Moški visoki čevli	Din 245:-	Pravi čevli za štrpac

LUKSUZNI ČEVLI PO ZMERNIH CENAH. IZDELUJEMO JIH NAJBOLJE, KER RAZPOLAGAMO SAMO MI V DRŽAVI Z **ORIGINAL-GOODYEAR-WELT** STROJI

NAJLEPŠE DARILO ZA BOŽIČ!

Peko

Izbečaj, zdravi, nobil, uspešno vse bolezni dihal z rabo razkužilnih pastilj

„VALDA“

Toda uspeh je zagotovljen le tedaj, ako rabiš prave pastilje

„VALDA“

Zahtevaj jih v vseh lekarnah in drogerijah, v škatljicah z napisom: „VALDA“

Lovcem

in ribičem primerna božična in novoletna darila nudi najpovoljnejše puškar

Albin Sifrer, Ljubljana

Gospodstva c. 12, poleg restavracije „Novi Svet“.

Morda še ne veste

da se pri nas izdelujejo umetnine iz dragih kovin popolnoma po lastnih osnutkih in željah posameznih odjemalcev. — Stalno v ogromni izbiri juvelj, zlatna, ure, namizne garniture, dragocen jedilni pribor i. t. d.

Le velika trgovina lahko nudi veliko izbero!

Ne zamenjavajte našega blaga z drugim, manj vrednim blagom! Najsolidnejše ste postreženi ob vsaki priliki pri znani, na novo moderno opremljeni trdki

Josip Eberle - Ljubljana

Mestni trg — odslej telefon 3149

Inserirajte v „Slovincu“!

Najprimernejša darila za Božič in Novo leto

ALKO LIKERJI

Dobivajo se v vseh špecerijskih in delicatesnih trgovinah

„ALKO“ d. z o. z. v Ljubljani

Zahvala

Vsem prijateljem in znancem se iskreno zahvaljujemo za spremstvo pokojnega sina na zadnji poti. Posebno pa požarni brambi K. I. D.

Jesenice, 15. dec. 1930.

Žalujoča družina Ferdič.

SPLIT A. D. ZA CEMENT PORTLAND, SPLIT

Salomut

ZA POKRIVANJE
STREH
ZA OBLAGANJE
STEN
ZA ELEKTRIČNE
IZOLACIJE
CEVI ZA
KANALIZACIJE

Generalno zastopstvo »ALPEKO« TRG. INDUSTR. DRUŠTVO, Ljubljana, Masarykova 23

Priporoča se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica
Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevićev trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

Zadružna Gospodarska banka d.d.

v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOJANKA. TELEFON STEV. 2057. 2470. 2979.

Vloge nad Din 480,000.000—

Kapital in rezerve nad Din 16,000.000—

PODRUŽNICE:

Sprejema VLOGE, daje POSOJILA otvarja KREDITE, eskomptira MENICE. — Nakazila — Akreditivi. — Predjumi na elekte,

PLED NOVI SAD KRANJ ŠIBENIK MARIBOR
KOČEVJE CELJE SOMBOR DJAKOVO SPLIT

Kupuje in prodaja VALUTE, CEKE, DEVIZE, VREDNOSTNE PAPIRJE. Sales deposits. — Borzna naročila — Prodaja srečk

Izvršuje vse bančne posle naiku'antneje.